

HUMANITAS

HUMANITAS
25
DE ANI
1990-2015

Eventi

Cititorii sunt invitați la standul Humanitas din pavilionul central Romexpo la întâlnirea cu cei mai iubiți autori și traducători.

pagina 28

Ediții de colecție

Cele mai frumoase cărți, îmbogățite cu ilustrații originale ori fotografii inedite, își așteaptă, în zilele târgului, „colectionarii“.

Veste bună

La Gaudeamus, toate titlurile
Humanitas, Humanitas Fiction
și Humanitas Multimedia au
prețuri speciale.

cu un supliment special **Mircea Cărtărescu**

Revista de toamnă-iarnă a Grupului Humanitas
18-22 noiembrie 2015

32 pagini / se distribuie gratuit

Vă mulțumim

că de 25 de ani

cititi și

A close-up, angled view of a book cover. The word "Lubbit" is printed in a large, dark, serif font, slanted upwards from left to right. The paper has a textured, slightly mottled appearance. Below "Lubbit", the letters "le" are partially visible, suggesting the word "Lubbitale".

Cărtic
 Zilvia Zoda
 Radu Gărnacea
 Anca Lăcătuș
 Adina
 Mariana

S. Lucianu
Andreea Rănușanu
Georgeta Anca

1. Luciani
Andrea Riccio
Georgetta An

Radu Gârmașea
Am
ca luncă
Jilava G. von
Jilava Nord
Jilava
Jilava

1. *Thymus*
 2. *Thymus*
 3. *Thymus*
 4. *Thymus*
 5. *Thymus*
 6. *Thymus*
 7. *Thymus*
 8. *Thymus*
 9. *Thymus*
 10. *Thymus*
 11. *Thymus*
 12. *Thymus*
 13. *Thymus*
 14. *Thymus*
 15. *Thymus*
 16. *Thymus*
 17. *Thymus*
 18. *Thymus*
 19. *Thymus*
 20. *Thymus*
 21. *Thymus*
 22. *Thymus*
 23. *Thymus*
 24. *Thymus*
 25. *Thymus*
 26. *Thymus*
 27. *Thymus*
 28. *Thymus*
 29. *Thymus*
 30. *Thymus*
 31. *Thymus*
 32. *Thymus*
 33. *Thymus*
 34. *Thymus*
 35. *Thymus*
 36. *Thymus*
 37. *Thymus*
 38. *Thymus*
 39. *Thymus*
 40. *Thymus*
 41. *Thymus*
 42. *Thymus*
 43. *Thymus*
 44. *Thymus*
 45. *Thymus*
 46. *Thymus*
 47. *Thymus*
 48. *Thymus*
 49. *Thymus*
 50. *Thymus*
 51. *Thymus*
 52. *Thymus*
 53. *Thymus*
 54. *Thymus*
 55. *Thymus*
 56. *Thymus*
 57. *Thymus*
 58. *Thymus*
 59. *Thymus*
 60. *Thymus*
 61. *Thymus*
 62. *Thymus*
 63. *Thymus*
 64. *Thymus*
 65. *Thymus*
 66. *Thymus*
 67. *Thymus*
 68. *Thymus*
 69. *Thymus*
 70. *Thymus*
 71. *Thymus*
 72. *Thymus*
 73. *Thymus*
 74. *Thymus*
 75. *Thymus*
 76. *Thymus*
 77. *Thymus*
 78. *Thymus*
 79. *Thymus*
 80. *Thymus*
 81. *Thymus*
 82. *Thymus*
 83. *Thymus*
 84. *Thymus*
 85. *Thymus*
 86. *Thymus*
 87. *Thymus*
 88. *Thymus*
 89. *Thymus*
 90. *Thymus*
 91. *Thymus*
 92. *Thymus*
 93. *Thymus*
 94. *Thymus*
 95. *Thymus*
 96. *Thymus*
 97. *Thymus*
 98. *Thymus*
 99. *Thymus*
 100. *Thymus*

Adina Jones
Gautier
Carmel
Celia

barne
s. k. m.
fouca
Cecilia

Angela Rote
Raluca Toyer
Andrei
Larso
M. Curial

1000

Teresa Comanescu
 Catina
 Zarasdivla
 Dan Florin
 Iulian
 Dora

O. F.
Lima
Liberty

~~Lima~~ Solvici

Radu

Cunibundum

Toromo Videtou

Pan Sulphur

Oamenii din spatele cărților și audiobookurilor Humanitas

G R U P U L HUMANITAS

Piața Presei Libere nr. 1, OP 33, 013701
București, www.humanitas.ro

Președinte: Gabriel Liiceanu
Director general executiv: Nicolae Ciurea
Director economic: Beatrice Constantinescu
Director executiv: Răzvan Pahonțu
Secretariat: Diana Constantinescu Altamer
secretariat@humanitas.ro
Telefon: 021.408.83.50, Fax: 021.408.83.51

EDITURA HUMANITAS

Director general Humanitas: Lidia Bodea
lidia.bodea@humanitas.ro
Secretariat de redacție:
Mariana Clinciu
Cristina Măceșaru – cristina.macesaru@humanitas.ro
tel.: 021.408.83.56
Redactor-șef Humanitas: Radu Gârmacea
radu.garmacea@humanitas.ro
Redactor-șef dezvoltare editorială: Iustina Croitoru
iustina.croitoru@humanitas.ro
Redactor-șef adjunct: Adina Săucan
adina.saucan@humanitas.ro
Director de promovare: Gabriela Maaz
gabriela.maaz@humanitas.ro
Director artistic: Angela Rotaru
angela.rotaru@humanitas.ro
Director de producție: Alexandru Nițu
alexandru.nitu@humanitas.ro; tel.: 021.408.83.55

EDITURA HUMANITAS FICTION

Director general Humanitas Fiction:
Denisa Comănescu
denisa.comanescu@humanitas.ro
Redactor-șef Humanitas Fiction: Raluca Popescu
raluca.popescu@humanitas.ro

EDITURA HUMANITAS MULTIMEDIA

Director editorial Humanitas Multimedia:
Andrei Aivănoaei – andrei.aivanoaei@humanitas.ro

EDITURA HUMANITAS DIGITAL

Digital Sales Manager:
Matei Man – matei.man@humanitas.ro

LIBRĂRIILE HUMANITAS

Director general: Nicolae Ciurea
nicu.ciurea@humanitas.ro
Coordonator vânzări& marketing & PR:
Bogdan Băciu – bogdan.baciu@humanitas.ro

Drepturi de autor:

Gabriela Nica – gabriela.nica@humanitas.ro
Cristina Tofan – cristina.tofan@humanitas.ro
Mădălina Bucșa – madalina.bucsa@humanitas.ro
Lavinia Netcu – lavinia.netcu@humanitas.ro

Director de marketing: Andrei Aivănoaei
andrei.aivanoaei@humanitas.ro
PR Executive Humanitas: Alice Ene
alice.ene@humanitas.ro
PR Humanitas Multimedia: Anda Vișan
anda.visan@humanitas.ro
PR Humanitas Fiction: Ioana Iancu
ioana.iancu@humanitas.ro; tel.: 021.408.83.59

Director de creație: Mihail Coșulețu
mihail.cosuletu@humanitas.ro
DTP: Jora Grecea, jora.grecea@humanitas.ro

Director comercial: Ionuț Trupină
ionut.trupina@humanitas.ro; tel.: 021.408.83.53
Coordonator vânzări: Loredana Brașoveanu
loredana.brasoveanu@humanitas.ro
Agenți de vânzări:
Samuel Măgureanu – sam@humanitas.ro
George Brătan – george.bratan@humanitas.ro
Ionuț Alecu – ionut.alecu@humanitas.ro
Tudor Băciu – tudor.baciu@humanitas.ro

DTP: Jora Grecea
Prelucrare imagini: Carmen Petrescu, Dan Dulgheru

La 12-13 ani am început să citesc hulpav. Dar ce-mi plăcea atât de mult la citit? Faptul, pesemne, că puteam aluneca într-o altă lume. Cu fiecare carte într-o altă lume. În oricât de multe lumi. În toate lumile lumii puteam intra pur și simplu întorcând foile unei cărți. Era o hoinăreală eternă. Cu fiecare carte plecam în altă călătorie, fugeam în altă viață. Citeam ore și ore în șir, uitând să mă scol din pat dimineața, să mă spăl, să mă mânc. Important era că puteam să fug „de aici” și că mă puteam întoarce purtând în mine zvonul altor lumi. Plecam de-acasă zile și zile în șir și, când veneam înapoi, eram, fără să-mi dau seama, „mai mare”. Creșteam pe nesimțite. A deveni cititor cred că asta înseamnă: să crești fără să se vadă.

Gabriel Liiceanu

Dialoguri de duminică

O introducere în categoriile vieții

Am pornit la drum provocați de două întrebări. Prima: ce-ar fi, ne-am zis, ca într-o lume în care totul e sufocat de o pasageră „actualitate“, în care totul e agitație cotidiană și surescitare de tip *breaking news*, să vorbim despre „inactualitățile“ durabile ale vieții, singurele care contează cu adevărat? Ne-am propus să pătrundem în casele oamenilor ca doi prieteni care își iau libertatea de a sta la taifas despre lucrurile care ne frământă pe toți, dar nu pentru că sunt întâmplări de zi cu zi, ci pentru că fac parte din constantele vieții, din țesutul ei netrecător. Pe-acestea le-am numit, în subtitlul cărții, „categoriile vieții“.

Autorii

Miracolul întâlnirilor

Gabriel Liiceanu: E tare frumos titlul pe care l-ai propus – căci tu l-ai propus – pentru discuția noastră. Andrei, de ce miracol?

Andrei Pleșu: Eu așa resimt orice întâlnire care mă marchează. Și cred că și tu la fel. E un miracol. [...] Cu alte cuvinte, toate întâmplările unei vieți au, la sfârșit, o configurație care se poate numi destin. Cum se convertește o întâmplare în destin, cum devine ea destin, asta e miracolul întâlnirilor! Miraculos e și faptul că, adesea, „întâmplări“ în aparență nesemnificative, încrucișarea a două priviri, o strângere de mână fulgurantă, precipitată, sau conviețuirea episodică într-un loc, pe o plajă, într-un compartiment de tren, în pușcărie, pot crea fracturi existențiale definitive. Într-o secundă. Nu e miraculos? Nu pot să nu invoc un detaliu care m-a frapat, pe vremea când mă ocupam de ingeri. Dintre ierarhiile cerești, nu treptele „inferioare“, cele din vecinătatea omului, sunt „regizorii“ întâlnirilor destinate, ai marelui „desen“ existențial, ci ingerii de pe treptele cele mai înalte, cele din proximitatea Tronului Dumnezeiesc. Cu alte cuvinte, operațiunea aceasta e, ca să zicem așa, o treabă de „experți“...

G.L.: Să spunem atunci că o întâlnire este miraculoasă când în ea se împletesc într-o formă extrem de subtilă necesitatea unui destin cu întâmplările care-l compun. Mi-aduc aminte că ne-am recapitulat de mai multe ori scena întâlnirii fiecăruia dintre noi cu Noica, marcată de derizoriul punctual al primei întâlniri, dar ascunzând de fapt în ea ceva ce ne-a marcat, fiecăruia, viața. Pe Noica l-am cunoscut acasă la un profesor de la facultate. Mă dusesem să iau o carte de la el. Noica tocmai încheia vizita, era în vestibul și își punea un galoș. Deci era obligatoriu să-l întâlnesc pe Noica, dar nu neapărat în timp ce-și punea un galoș.

A.P.: Da, era destul de puțin probabil...

G.L.: Puțin probabil, dar, potrivit teoriei tale, așa a regizat întâlnirea regizorul tău suprem, îngerul... [...] La un moment dat, cineva mi-a propus să scriu un text pe o temă de genul ăsta: Ce-ar fi fost dacă...? Ce-ar fi fost dacă nu l-ai fi întâlnit pe Noica? Și mi-am spus: Eu nu pot să scriu textul ăsta, pentru că n-ar fi fost nimic. E ca și cum m-ar fi întrebat: Ce-ar fi fost dacă viața ta nu era viața ta, ci era viața altcuiva? Până la urmă, cred că miracolul unei întâlniri constă în faptul că nu-ți poți imagina viața ta fără acea întâlnire. Te alcătuiește și face parte din temelia vieții tale. Pur și simplu viața ta se surpă dacă îl retragi pe acel om unic din economia vieții tale. [...]

G.L.: Crezi că am putea „inventaria“ tipurile de întâlniri? Pentru că, în fond, nu există un singur fel de „întâlnire“.

A.P.: Încercăm. O primă categorie ar fi – devin inevitabil autobiografic – întâlnirile care te orientează, te trimit către anumite orizonturi, pe care tu le ignori până atunci, sau le percepeai nebulos. Am avut norocul unor

asemenea întâlniri încă din liceu, aveam o colegă, Floriana Avramescu, care mi-a pus în mână niște cărți esențiale... Era, cum sunt toate colegele noastre, mai matură decât noi la vârsta cu pricina... M-a dus la Mănăstirea Antim și m-a introdus în compania câtorva oameni... A fost un excelent intermediar. Prin ea l-am cunoscut pe Nicu Steinhardt, prin ea l-am cunoscut pe Codin Mironescu, pe tatăl ei, Marcel Avramescu, pe Sorel Vieru, prin ea l-am cunoscut pe părintele Benedict Ghiuș, un teolog de anvergură despre care, din păcate, nu se vorbește destul, și așa mai departe. Deci e întâlnirea care-ți dă o deschidere spre un orizont încă neaproximat de tine. Pe urmă sunt întâlnirile care te dislocă. Le-aș mai numi „întâlniri trezitoare“.

G.L.: Te dislocă în bine sau în rău? Căci poți fi bine sau rău instalat.

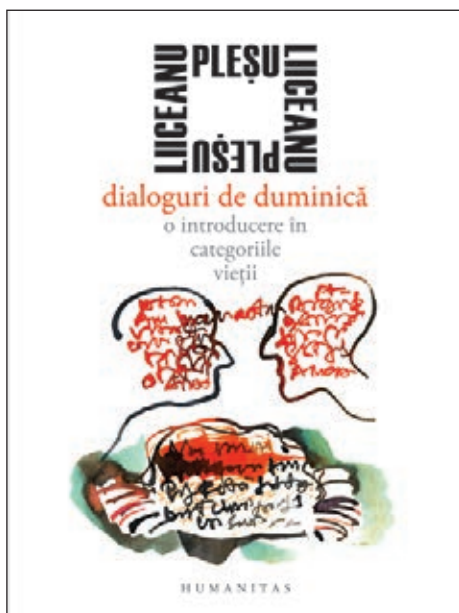
A.P.: Da... sau prematur instalat... Or, asemenea întâlniri îți dau un bobârnac și te trezești în fața unei lumi care arată altfel decât știai, și te obligă să ieși din tine și să pui în mișcare un potențial pe care nu-l

aproximaseși. Asta a fost întâlnirea mea cu Marin Tarangul. Eu eram, în prima tinerețe, foarte serios, așa, foarte pedant, eram solemn, eram genul de „premiat“ antipatic, iar Marin, în primul an de facultate, m-a smuls din această suficiență ușor presenilă și m-a aruncat în penumbrelor vieții, în iureșul ei promiscuu, echivoc, livrându-mi însă, în același timp, și o bibliografie greu de găsit pe-atunci, pe teme care nu-mi erau la îndemână. Pe scurt, m-a pus să trăiesc neconvențional și să citesc cuminte... Pe urmă, un alt tip de întâlnire, o întâlnire care, ca să spun așa, m-a pus, profesional vorbind, pe

orbită, a fost întâlnirea cu profesorul Ion Frunzetti, despre care iarăși se vorbește prea puțin. Aș numi întâlnirea cu el întâlnirea care te situează. O timpurie întâlnire formativă a fost aceea cu un unchi al meu, Vladimir Niculescu, profesor de franceză la liceul „Spiru Haret“ din București. Eram încă elev, dormeam cu el în cameră (era perioada când o mulțime de familii trăiau îngrămădite, „la comun“, în spații restrânse) și, seară de seară, îmi citea din Racine și Corneille... Apoi a fost marea întâlnire cu Constantin Noica, întâlnirea care te modelează, întâlnirea care m-a dus spre propriul meu proiect, spre mine însumi. Un mare „întâlnit“ e cineva care nu te duce spre el, ci te duce spre tine. Și face asta nu doar învățându-te ceva, ci, mai ales, dezvățându-te de tine, adică de ceea ce, în mod fals, crezi că ești.

G.L.: Asta și e definiția adevăratului seducător, care bate dincolo de sensul banalizat și vulgar al cuvântului, cel de corupător. Latinescul *seduco* înseamnă a lua pe cineva de-o parte, a-l trage de-o parte. Splendid însă, în cazul unui om care te modelează, cum a fost Noica – aici e vorba de întâlnirea Maestrului –, este, cum spui, că te ducea de partea ta, nu de partea lui. Te ajuta să te descoperi, te împingea spre întâlnirea cu tine. Te ajuta „să devii ceea ce ești“.

fragment

Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu
Dialoguri de duminică:
o introducere în categoriile vieții
Editura Humanitas, 432 pp., 54 lei

Lucian Boia

Despre facerea și desfacerea unui mit

Lucian Boia
Mihai Eminescu, românul absolut: Facerea și desfacerea unui mit
Editura Humanitas, 224 pp., 29 lei

Lucian Boia
Omul și clima: Teorii, scenarii, psihoze
Editura Humanitas, 188 pp., 25 lei

Remarcabil poet romantic, Eminescu a devenit, încă din secolul lui, un mit fabricat ideologic, folosit la bine și la rău, într-un amestec idolatru de critică literară, biografie romanțată, hagiografie patriotardă și vizionarism delirant. A fost și mai este uneori socotit un Dumnezeu al nației, dar și un precursor al fizicii moderne. Un brand de țară, dar și un perfect poet de manual. Un român verde de tip carpatin, dar și un redutabil lingvist. Adorat deopotrivă de Ceaușescu și de Cioran, mitul său a pendulat între Zalmoxis și Căpitanul Corneliu Zelea-Codreanu. *Mihai Eminescu, românul absolut* este istoria avatarurilor prin care trece nu atât un mare poet, cât o cultură mică în căutarea unui reprezentant gigantic și universal.

Istoria nenumăratelor distorsionări pe care le-a produs în ultimul secol și jumătate cultul „poetului național“ merită astăzi parcursă. Volumul de față o prezintă cu detașare, acuitate critică și finețe a observației. Oare vom reuși cândva să-l vedem (și să-l citim) pe Eminescu eliberați de mitologia creată, de un secol și ceva, în jurul imaginii lui? În orice caz, istoria exagerărilor pe marginea numelui său e plină de învățăminte.

Pentru intelectualul român din vremurile moderne, n-a existat de altfel piatră de încercare mai mare decât „Eminescu“ – un nume în fața căruia nu oricine și-a păstrat luciditatea și discernământul. La început victimă a detractorilor din epocă, el a căzut curând pradă zelului glorificatorilor,

care l-au sechestrat în irealitatea omagiului lor. Și cine, astăzi, în afară de Lucian Boia, ne poate ghida mai bine pe acest teritoriu minat de fantasmе, pentru a reveni pe tărâmul istoriei reale?

„Eminescu nu e perceput doar ca un foarte mare poet. A ajuns să fie mai mult, mult mai mult decât atât. Ni se înfățișează, la cota lui cea mai înaltă, ca exponent suprem al românismului. În ce mă privește, am revizitat, printr-o cercetare proprie, toate fazele esențiale ale transfigurării mitice a poetului. Nu e o carte (decât tangențial) despre Eminescu, ci o privire asupra reprezentărilor poetului, un tablou sintetic al mitologiei eminesciene.“ – **Lucian Boia**

„Organele-s sfârmate și maestrul e nebun!“

Vor spune cei pătrunși de superioritatea absolută a poetului că în cazul lui nu de mit este vorba, ci de purul adevăr. Cu alte cuvinte, Eminescu e într-adevăr chiar atât de mare pe cât îl arată mitul. Chiar de-ar fi așa, o asemenea judecată nu schimbă cu nimic fondul problemei. Mitul e altceva. Arghezi, și el un mare poet, poate nu la fel de mare ca Eminescu, totuși, suficient de mare (în acest punct, discuția riscă să devină cam școlărească!), nu se bucură defel de un asemenea privilegiu. Ar fi fără noimă să vorbim despre un mit Arghezi. Un personaj este mitificat atunci când o comunitate se oglindește în el, se recunoaște în el, apelează la el ca la un spirit călăuzitor. Cu toate motivele din lume sau cu mai puține motive, lucrul acesta nici nu mai contează; odată zămislit, într-un context anume, mitul ajunge să aibă o viață proprie,

care nu mai e subordonată realității înconjurătoare. Eminescu putea foarte bine să rămână un poet mare (și e clar că nu are egal în literatura românească a secolului al XIX-lea), fără să ajungă la condiția unui mit. Cum s-a petrecut transfigurarea? Geneza oricărui mit presupune o emoție împărtășită. Nu se nasc mituri „la rece“.

Două sunt ingredientele care, fuzionând, au declanșat în acest caz procesul mitologic. Mai întâi, firește, poezia. Poezia eminesciană a anilor ultimi, limpede și armonioasă, pe deplin eliberată de „surplusul“ și de obscuritățile primei maniere. Inteligibilitatea și muzicalitatea au fost factori decisivi, dat fiind că o mitologie răspunde sentimentului general, nu doar gustului unui cerc de cunoscători rafinați. Eminescu a reușit performanța de a face poezie înaltă în termeni accesibili, abordând teme

fundamentale, triplul registru: filozofic, patriotic și erotic, într-un limbaj seducător și pe înțelesul oricui. [...] Acum intervine al doilea ingredient al mitului: accidentul biografic (pentru a relua expresia folosită de Iulian Costache). Eminescu înnebunește. „Nebunie“, desigur, e un termen care ține de vorbirea curentă, dar oricare ar fi diagnosticul corect al bolii (în jurul căruia controversese s-au ținut lanț) și cauzele acesteia (un sifilis ereditar sau contactat, în opinia inițială, motiv contestat ulterior), cert este că poetul a suferit o brutală prăbușire psihică și intelectuală. Eminescu intră astfel într-o galerie imaginară foarte caracteristică secolului al XIX-lea, cu figuri (care se pot combina) precum „geniul neînțeles“, „geniul nebun“ sau „poetul blestemat“ („*poète maudit*“).

fragment

Vreme și vremuri – mic atlas al imaginației umane

În *Omul și clima*, Lucian Boia analizează ansamblul teoriilor, scenariilor și psihozelor climatice din Antichitate până în zilele noastre, pentru a decodifica mecanismul mental și ideologic al acestor construcții și atitudini. Autorul împarte imaginarul climei în trei categorii: teorii de natură antropologică și psihologică (diversitatea umană se explică prin diferențele de climat), istorică (clima influențează dinamica proceselor istorice, ascensiunea anumitor civilizații, stagnarea sau decăderea altora) și „catastrofică“ (imaginarul „sfârșitului lumii“, scenariile extincției rasei umane, al căror prototip rămâne Potopul). Lucian Boia nu infirmă și nici nu validează vreuna dintre aceste teorii și, mai ales,

nu încearcă să prezică viitorul. Autorul ne vorbește, de fapt, despre istoria imaginației umane, care, de-a lungul timpului, a fost stimulată, contrariată, înfuriată sau chiar terifiată de climă.

„Îi admir pe cei care cunosc deja viitorul. În ceea ce mă privește, eu nu știu nimic despre el. Dar, în paralel cu istoria climei «adevărate» și a viitorului ei, există o altă istorie, legată de prima, și totuși independentă: istoria imaginației umane stimulate, uneori chiar inflamate, de manifestările climei. Aceasta este istoria pe care îmi propun să o povestesc.“

Lucian Boia

Ioana Pârvulescu

editor

Comunismul nostru cel de toate zilele

La 25 de ani de la căderea comunismului, epoca Ceaușescu le pare unora un paradis pierdut, iar altora un infern greu de uitat. Dincolo de politică și de ideologii, martorii acestei cărți și-au trăit copilăria și tinerețea pe vremea economiei de energie electrică și de apă caldă, au citit la lampa cu gaz în plin secol XX, au stat ore în șir la coadă la lapte, s-au dus la culcare în echipament de alpinist, au strâns roadele toamnei de pe câmpurile patriei ca elevi, studenți sau soldați în termen, au simțit zi de zi frica de turnătorii Securității și au jinduit la o vacanță în vreuna dintre țările blocului sovietic. Amintirile lor sunt un vaccin binevenit împotriva uitării.

Am adunat în carte felii de viață cotidiană din anii comunismului. Așa s-a concretizat pentru noi, oamenii din Est, comunismul. Așa l-am trăit, așa l-am simțit pe pielea noastră. Uitarea a început imediat ce comunismul a căzut. Acum, deja, s-au maturizat generații care nu mai au ce să uite: s-au născut în altă lume, „pe altă planetă”. În curând toate aceste detalii vor dispărea cu desăvârșire și nu se va mai ști cum a fost cu adevărat. E ca și cum s-ar topi în neant o parte din noi. Cine știe, poate partea cea mai bună din noi, cea care iese la iveală în momentele rele, grele (deși mie nu mi s-a părut că s-ar fi întâmplat neapărat așa cu noi toți, atunci; existau, dimpotrivă, specialiști în a scoate la iveală ce e mai rău din oameni). Și, oricum, nimeni nu cred că vrea să rămână în lagăr doar ca să-și arate calitățile.

Au venit și vor mai veni istoricii, sociologii, specialiștii de toate felurile. Vor număra morții și viii, vor compara diverse costuri imediate și de durată, vor analiza cauze și efecte și vor face un tablou sintetic al

Istoriei. Din care va lipsi un singur lucru: noi, „oamenii din Est”, mai exact din România. Vor lipsi, inevitabil, absolut toate detaliile concrete ale vieții fiecăruia dintre cei care au trăit comunismul pe pielea lor. Dar nici măcar noi, care ne amintim câte ceva, nu ne cunoaștem unii altora poveștile zilnice. A venit timpul să le aflăm.

Autorul acestui volum e colectiv. La fel și personajul ei principal. Oameni de toate vârstele și profesiile, din toată România, femei și bărbați care, în majoritate, nu se cunosc între ei (în orice caz, pe vremea aceea nu se cunoșteau între ei). Cea mai tânără persoană din carte este născută în 1981, are așadar 34 de ani, iar decana de vârstă în 1923, a împlinit 92 de ani. Se acoperă așadar un arc de timp de vreo 60 de ani. Fiecare participant a venit cu *zi de zi*-ul lui. Cititorul va fi câștigat dacă va parcurge cartea ca pe un roman. Până la urmă asta și este: romanul dramatic al comunismului.

Ioana Pârvulescu

Oficiale

Urgența numărul 1: păpădiile. Într-o bună zi, prin '86 sau '87, nu mai țin minte exact, la Institutul de Reactori Nucleari Energetici, unde lucram, s-a dat alarma: am fost convocați și ni s-a spus că trebuie să strângem toată păpădia dintr-o poiană destul de mare, aflată nu foarte aproape de clădirile secțiilor. La început n-am înțeles ce se întâmpla, am crezut că era o glumă (deși vestitorii nu prea aveau simțul umorului), pe urmă însă am priceput: a doua zi trebuiau să sosească într-o vizită de lucru Tovarășul și Tovarășa, iar elicopterul lor ar fi aterizat tocmai în acea poiană. Din nenorocire, păpădia se încăpățănase să crească acolo deasă și viguroasă. Cum Tovarășul sau Tovarășa, nu mai țin minte care, nu suporta păpădia, planta aceea infamă trebuia complet extirpată din poiană și de pe drumul care ducea spre clădirile secțiilor. Am fost martorul unor scene memorabile. Ieșise întreg institutul, de la șefi de secție până la femei de serviciu. Să fi fost o mie de oameni? Mai mult? Toți stăteau aplecați și culegeau de zor păpădie. Se muncea îndrăcit, se smulgea cu furie – eram în criză de timp. Planul de bătaie era bine pus la punct: zona fusese împărțită în sectoare, fiecare sector intrând în grija câte unui detașament de smulgători;

păpădia culeasă era strânsă în grămezi, apoi grămezile erau adunate într-o grămadă mare, la periferia zonei; acolo urma să se dea foc păpădiei. Nu mai țin minte câte ore a durat operațiunea, dar știu cum am blestemat cu toții planta asta rebelă. Răspândită prin iarbă, uneori era greu să-i găsești tulpina și, presați de timp, apucam smocuri mai mari de iarbă. Dacă n-am fi fost sub o presiune atât de crispantă, probabil că am fi răs în hohote. Așa însă tăceam și smulgeam contra cronometru. Când treaba a fost gata (oare chiar nu mai rămăsese nici un fir de păpădie?), am vrut să asist la arderea acelei grămezi uriașe – probabil în semn de răzbunare pe planta abjectă. Ideea n-a fost grozavă: după ce s-a turnat benzină și s-a aprins focul, a izbucnit o flacără uriașă de care m-am apropiat necugetat, iar vântul și-a schimbat direcția și flacără mi-a părilit părul. (N-aveam altă soluție decât să mă tund scurt.) Am interpretat incidentul ca pe o răzbunare a plantei

la răzbunarea mea. A doua zi dimineața, când am ajuns la institut, ni s-a comunicat că, din păcate, Tovarășul și Tovarășa nu mai veneau în vizită la noi.

Vlad Zografu, fragment

Ioana Pârvulescu (ed.)

Și eu am trăit în comunism

Editura Humanitas, 408 pp., 49 lei

Radu Paraschivescu

Metehne și alte maladii caracteriologice

Aici, în rândurile acestei cărți, nu e vorba de persoane, ci de ceea ce trădează comportamentul lor public: acomodarea, delimitarea strategică de un trecut care compromite, demagogia și gargara patriotardă, trecerea dintr-o tabără în alta la momentul oportun, amnezia conjuncturală, tehnica mistificării, minciuna ca *modus operandi*, conștiința impunității, comerțul cu drame, mârlnăia cu ifos, pamfletul folosit ca alibi pentru înjurături, lașitatea păzită de bodyguarzi etc. Persoanele care au comis aceste gesturi se bucură de notorietate și își duc (sau și-au dus) o bună parte din viață în ochiul public. Indiferent dacă vin din politică, mass-media sau sport, ele pot fi preluate ca modele. Multiplicate în pliurile societății, refăcute în microuniversul unei scări de bloc, al unei întreprinderi private, al unei școli. Or, când modelul e un mistificator, un delincvent sau un bolșevic, consecințele nu pot fi decât gravissime. Mai cu seamă într-o țară unde încă există oameni care deplâng dispariția comunismului, a lui Nicolae Ceaușescu și a pedepsei capitale. O țară al cărei animal emblematic tinde să fie, dacă n-o fi ajuns deja, rechinocerul. – Radu Paraschivescu

Despre tâlcul gesturilor publice

interviu cu Radu Paraschivescu

Humanitas: Domnule Radu Paraschivescu, ați ales, din puzderia de atitudini și vorbe politice, șapte gesturi definitorii pentru România noastră, cea de la televizorul de toate zilele. După ce criterii le-ați ales? **Radu Paraschivescu:** Am eliminat din capul locului criteriul spectaculozității. Un om care amenință că se aruncă (sau chiar se aruncă) de pe o macara e mult mai spectaculos decât un om care azvârle un pahar cu apă în figura interlocutorului, într-un studio de televiziune. Însă nu m-a preocupat latura dramatică sau senzaționalistă a gesturilor, ci forța lor de sugestie și valoarea lor de simbol. Acesta a fost criteriul principal de selecție. Numitorul comun al celor șapte gesturi este viteza lor de dispersie, rapiditatea cu care pot fi preluate și multiplicare pe diverse paliere ale eșafodajului socio-demografic. E vorba de gesturi individuale care pot deveni exponente ale unui anumit tip de gândire, ale unui anumit *modus operandi*. Mai mult, sunt gesturi care vorbesc despre câteva metehne pe care le găsim deopotrivă în politică și în mass-media, în divertisment și în viața de zi cu zi: amnezia oportunistă, conștiința impunității, acomodarea, veleitarismul galopant, lipsa de scrupule, marketingul funerar, lașitatea deghizată în curaj, abjecția sau mârlnăia primară. Gesturile acestea au tâlc și reverberație. Ele nu trădează doar un moment în care comițătorul își pierde cumpătul, ci lucruri mult mai grave. Și chiar dacă sunt, în primă instanță, gesturi personale, dincolo de conturul persoanei e ușor să ghicești grupul, pătura sau casta. Unul dintre motivele pentru care lucrurile merg prost în România îl reprezintă sectele de privilegiați.

Humanitas: *România în 7 gesturi* e o carte plină de umor amar. În ce măsură e și un fel de rechizitoriu al enormităților care inundă spațiul public și față de care omului inteligent nu-i mai rămâne decât hazul de necaz?

Radu Paraschivescu: Știți foarte bine că hazul de necaz e o armă cu două tăișuri. Până la un punct, practicarea lui te salvează. Dincolo de acel punct, riști să te îngroape. Dat fiind că e vorba de gesturi reprobabile, odioase sau măcar jenante, încărcătura critică a textelor mele e subînțeleasă. Totul e ca tonul critic să nu-și fie suficient sieși, iar paginile scrise să nu devină prilej de autoadmirație auctorială. Cine scrie în acest temei ar face bine să-și schimbe azimutul și cariera. E posibil, în schimb, ca textele din *România în 7 gesturi* să aducă a rechizitoriu infuzat de umor. Este, după părerea mea, cel mai bun canal de trans-

mitere a unor mesaje simple. Și a unor avertismente. Mai cu seamă că unele dintre personajele surprinse în gesticulația lor mizerabilă în carte au ajuns să evolueze pe scena publică după ce au fost propulsate acolo prin vot. Uneori, prin majorități covârșitoare. Și poate că n-ar fi bine să uităm că spațiul public e ușor de maculat și din cauză că sistemele de filtrare sunt astupate. Nu e nimeni la butoane, nu avem instanțe capabile să spună că a interzice împrăștierea dejecțiilor pe ecran nu e o formă de cenzură, ci un act sanitar. Dacă scoți un apendice inflammat, nu înseamnă că recurgi la cenzură anatomică. Înseamnă că ai grijă ca organismul să fie mai (sau să redevină) sănătos.

Humanitas: În variate feluri, unele mai pe șleau, altele mai întortochiate, toate cele șapte gesturi prin care se definește spațiul public în cartea dumneavoastră sunt forme de minciună. Dar nu orice minciună:

minciuna spusă cu fruntea sus, fără tresărire, mistificarea până în pânzele albe, cea pe care o crede mincinosul însuși. Cum de discursul public se îndepărtează tot mai mult de realitate și devine o simplă scamatorie mediatică?

Radu Paraschivescu: În România există o tradiție a manipulării, este bine să nu pierdem din vedere acest fapt. Iar manipularea nu s-a născut în decembrie 1989, atunci a început doar perfecționarea ei. Zilele lui decembrie 1989, diversiunea de la Târgu-Mureș, gogoșile cu umplutură legionaroid-fascistă ale mineriadei din iunie 1990, împingerea lui Corneliu

Vadim Tudor în runda finală a alegerilor din 2000 sau gripa aviară sunt tot atâtea exemple de manipulare. Iar manipularea presupune două lucruri: existența unui număr consistent de oameni naivi (sau prost informați) și concoctarea unor minciuni baroce, sfruntate, gogonate. Scenariul acesta a stat la baza multor filme ale tranziției românești, chiar dacă nici scenariștii, nici regizorii n-au fost dintre cei mai buni. Ei au avut însă împreună șansa unei mulțimi de figuranți candidi, ușor de dus cu preșul. Și a unui instrument, televiziunea, care a fost de multe ori aliatul perfect. „Habar n-aveți cât de mulți oameni de-abia așteaptă să se lase prostiți.” Dorin Tudoran a făcut mai de mult observația aceasta căreia nu pot decât să-i subscriu. Minciuna, ne asigură înțelepciunea populară, are picioare scurte. Dacă lucrurile stau într-adevăr așa, e greu de acceptat că aceste picioare scurte au permis totuși cariere atât de lungi. Însoțite de pagube atât de mari.

■ ■ ■

Radu Paraschivescu
România în 7 gesturi
Editura Humanitas, 188 pp., 24 lei

Dan C. Mihăilescu

editor

Cartea simțurilor

un proiect inițiat de Lidia Bodea

Arcanele aducerii-aminte
Gabriel Liiceanu
Mihai Măniuțiu
Dan C. Mihăilescu
Angelo Mitchievici
Horia-Roman Patapievici
Tania Radu
Antoaneta Ralian
Cătălin Ștefănescu

Senzorium fabulatoriu
Ana Barton
Adriana Bittel
Ana Blandiana
Mircea Cărtărescu
Ioana Nicolaie
Radu Paraschivescu
Ioana Părvulescu

Între „aroma lumii”
și „simțirea minții”
Constantin Coman
Horea Paștina
Monica Pillat
Andrei Pleșu
Mihai Sârbulescu
Victor Ieronim Stoichiță

Într-o lume a digitalizării globalizate, în care navigăm prin spații virtuale, încotro o iau pipăitul, auzul, gustul, văzul și mirosul? Dan C. Mihăilescu adună într-un volum colectiv mărturii adesea tulburătoare despre simțurile prin care trăim, înțelegem, ne temem sau iubim. De la omul care adulmecă tot ce-l înconjoară, la omul care descifrează realitatea prin sunet, de la cel împătimit de mirosuri și mireme, la ființa fascinată de vedere și de imagine, cititorul călătorește din simț în simț și trece dincolo de simțirea cotidiană, în eterul apropierei de Necunoscut. *Cartea simțurilor* e o pledoarie plină de tâlcuri metafizice pentru bucuria de a fi vii și prezenți în fiecare clipă în trecătorul nostru trup.

Argument

Gândul că merită scrisă o „carte a simțurilor” – și nu atât o carte despre simțuri, cât una *dedicată, închinată* lor – mă urmărește de câțiva ani, ca o promisiune făcută la ananghie, una pe care știi că nu se cade s-o uiți...

I-am vorbit lui Dan C. Mihăilescu despre cartea simțurilor și l-am rugat să accepte păstoria ei, ca volum colectiv care să adune amintiri, povești, gânduri, reflecții despre simțurile noastre cele știute ori neștiute. Spre bucuria mea, a acceptat misiunea, a scris invitația (o puteți citi, ca prefață a cărții noastre), și-mpreună am început să-i chemăm, să-i așteptăm și-apoi să-i citim pe autorii *Cărții simțurilor*. Regizori, prozatori, esești, pictori, istorici ai artei, critici literari, traducători, preoți – 21 de autori s-au prins în jocul „alchimiei senzoriale”. Fiecare a fost liber să aleagă registrul în care va scrie – confesiune, literatură, eseu – și, fără vreo premeditare, au venit, opt, șapte și șase, în dreptul celor trei perspective, echilibrându-le atât de frumos: „Arcanele aducerii-aminte”, „Senzorium fabulatoriu” și „Între «aroma lumii» și «simțirea minții»”. Tuturor le sunt mai mult decât recunoscătoare și le mulțumesc că au făcut ca o promisiune mai veche să fie ținută și să prindă, grație lor, chipul *Cărții simțurilor*.

Lidia Bodea

Alchimii senzoriale

După fermecătoarele (nu doar noi am folosit epitetul) volume colective dedicate bunicilor, caselor, soldaților, muzicilor, reveriilor gastronomice și cărților formatoare, la un sfert de veac de Humanitas ne-am propus, în aceeași suită jubilatив exemplară, un *jam session* dedicat alchimiei senzoriale. Celor cinci (biete?) simțuri care sunt esența ființei, cele care ne definesc personalitatea și (chiar) destinul, care ne desfată și ne îmbată, ușile, acoperișul și ferestrele prin care percepem splendoarea Creației și măreția lui Dumnezeu, dar pe care le probozim de milenii ca forfotire pătimașă, îndrăcire, iraționalitate, sălaș al ispitelor, izvor de vicii ș.a.m.d. Printre multele zale ale lanțului pedagogic (educația estetică, civică, istorică, fizică, politică, filozofică, financiară, culinară, cosmetică, turistică...), educația senzorială face figură de slujnică invariabil obidită. O gândire tradițional disjunctivă face mereu ca logica,

rațiunea să fie considerată aprioric superioară, hotărătoare față de senzoriumul ființei. Iar faptului că simțurile definesc estetica (*aisthetai*) i se răspunde cu suverană răceală că Frumosul se supune Binelui și Adevărului. Oare așa să fie? Potrivit cărui simț vă rotiți cu predilecție făptura? Care dintre cele cinci (sau poate al șaselea?) vă definește mai apăsător și mai autentic realitatea, așteptările, opțiunile? Se poate face o strictă, obiectivă ierarhizare în domeniu? Ordinea dumneavoastră lăuntrică pune tot văzul pe locul suprem, urmat de auz, miros, gust și tactil, așa cum ne-a obișnuit tradiția? Cu ce simț operează de predilecție aducerile-aminte în cazul dumneavoastră? Iată numai câteva întrebări menite să contureze perspectiva dintru care am gândit cartea de față.

Dan C. Mihăilescu

Simțirea minții

Noi căzând, Dumnezeu ne-a pedepsit cu îngăduința și mila lui infinite. Ne-a lăsat porți către înapoi. Depindea numai de noi să știm să le deschidem. Nu ne-a ridicat punțile, nu ne-a trântit în veci porțile Paradisului în nas. Ne-a lăsat simțurile, raze de splendoare pe care să ne putem cățăra. Când, în viața noastră sublunară, întâlnim strălucirea frumuseții, amintirea lumii din care am căzut se

trezește în noi. E o boare, o adiere, e o amețeală, alteori e un rapt. Simțurile, aceleași care ne pun în contact cu lumea trecătorului și a părelniciei, tot ele, când descoperim frumosul, ne transportă înapoi. Ele ne aduc în minte, sub forma unor tresăriri fulgurante, spectacolul Ființei pure pe care n-am știut să-l contemplăm până la capăt.

Gabriel Liiceanu

Dan C. Mihăilescu (ed.)
Cartea simțurilor
Postfață de Lidia Bodea
Editura Humanitas, 300 pp. 42 lei

Victor Ieronim Stoichiță

Despărțirea de București

Cu *Despărțirea de București*, cunoscutul istoric de artă Victor Ieronim Stoichiță își face debutul strălucit în proza literară, evocând, într-o „povestire” scrisă la persoana întâi, viața din România deceniilor șase și șapte ale secolului trecut, lumea în care generația naratorului anonim și-a petrecut copilăria și tinerețea. Este o lume alcătuită din amintirile celor mari și din descoperirile celor mici, o lume bântuită de spaime și vorbind în șoaptă, care și-a pierdut rosturile dinainte și încearcă să supraviețuiască pustiului „vremurilor noi” de după război. O galerie de personaje memorabile, puse în situații care mai de care mai grăitoare, trimite totuși cu gândul la subtilul „cititor de tablouri” care este autorul. Mai presus de toate însă, ritmate de evenimentele epocii, crâmpoie din viața cotidiană a unei familii prinse sub tăvălugul istoriei sau din frământările tinerilor ce-și caută un drum în viață în acele vremi se perindă prin fața cititorului de azi, amintindu-i felul în care un timp necruțător a știut să frângă atâtea și atâtea destine.

Un volum premiat de Academia Franceză în 2015

Da-da-dansați, copii!

Existau mai multe mijloace de a ajunge dincolo. Având în vedere controlul implacabil al frontierelor naționale, trecerea frauduloasă era aproape exclusă. Auzeam din când în când că unul traversase Dunărea înot ca să ajungă în Iugoslavia, sau că altul reușise să atingă, cu o ambarcațiune improvizată, malul turcesc. Dar mai erau și alte posibilități, mai frecvente și mai puțin periculoase. Erau desemnate prin „a fugi”, „a rămâne”, „a pleca”. „A fugi” se aplica celor care, primind un pașaport pentru o călătorie turistică într-o „țară înfrățită”, ca Ungaria, Cehoslovacia sau Iugoslavia, reușeau să treacă („să fugă”) de pildă în Austria, Germania de Vest sau Italia. „A rămâne” se referea la cei care, din motive profesionale sau familiale, primeau un pașaport care le permitea să meargă într-un scurt sejur într-o țară capitalistă, de unde decideau să nu se mai întoarcă. La un moment dat, Oficiul Național de Turism a început să organizeze – lucru care ținea de miracol – excursii în străinătate. Cele câteva zile la Roma, Florența, Veneția, Atena, Londra erau scump plătite, iar uimitorul pașaport, acordat după demersuri complicate, trebuia predat la Miliție imediat după întoarcere. Când trebuia obținută o aprobare pentru permisul care dădea dreptul la o călătorie de scurtă durată, pensionarii erau privilegiați, din motive destul de simple: dacă „rămâneau” dincolo, act ilegal, statul nu mai trebuia să le plătească pensiile. Tanti Margot a început într-o zi să facă economii ca să-și poată plăti un voiaj de o săptămână la Paris. Era – spunea ea – orașul în care își petrecuse cei mai frumoși ani, pe care-l iubise din toată inima și din care fusese nevoită să plece cu un sfert de secol în urmă. Spunea că i-ar fi fost de-ajuns o singură zi. Dar trebuia să fie neapărat în luna mai, când tot Parisul era verde și soarele scâldea cheiurile Senei. O zi de mai i-ar fi de-ajuns, adăuga ea, să se plimbe de dimineață până seara pe Champs-Élysées. La căderea nopții, când luminile orașului s-ar aprinde, s-ar așeza, obosită, pe o bancă. Ar închide ochii, nădăduind ca Atotputernicul s-o lase să doarmă. Pentru totdeauna.

Bucureștii anilor '60. În orașul cenușiu, suflat de regulile noii orânduiri, un tânăr află în literatură, istorie, muzică, filozofie calea de a depăși drama cotidiană. Teama de a vorbi liber – căci libere cu adevărat sunt numai gândurile – dă naștere marilor pasiuni ale spiritului.

Dar nu exista o călătorie de-o zi, și tanti Margot a început să facă tot soiul de calcule complicate: dacă punea deoparte o treime din pensia pe o lună, ar fi putut lua în considerare un sejur care să includă Parisul și castelele de pe Valea Loarei. Era în 1965, și avea șaptezeci de ani. S-a organizat cum a putut mai bine, a început să predea mai multe ore de franceză și, în 1968, a reușit, spre marea noastră uimire, să strângă cei 10 000 de lei ceruți de Oficiul Național de Turism. Dar călătoria programată pentru luna mai a fost anulată, fiindcă Parisul era împânzit de baricade. După un an sau doi Franța a redevenit accesibilă, dar la un preț mai ridicat. Și nu știu exact de ce tanti Margot nici nu mai voia să audă de excursia asta. A murit la București zece ani mai târziu, în mica ei garsonieră „confort redus” de lângă Piața Obor. În fine, „a pleca” era ultima modalitate de a ajunge *dincolo*.

Îi viza pe cei care, având rude în străinătate (majoritatea „fugiți” sau „rămăși”, dar și membri ai familiei care se stabiliseră acolo înaintea războiului), începeau complicatele formalități de emigrare, care puteau dura luni sau chiar ani în șir. Către mijlocul anilor 1960, a existat o primă febră de a fugi–a pleca–a rămâne. Membrii „vechilor familii”, ai comunității evreiești sau ai minorității germane din Transilvania au fost cei care au fugit, au rămas sau au plecat primii. Astfel, prietenii Clarisei s-au făcut tot mai rari, dar au plecat și

alții, ca Morel, tânărul gitarist al grupului rock al lui Adrian, care a zburat într-o bună zi spre California, de unde le-a trimis camarazilor lui un magnific disc de 33 de turații al lui Bob Dylan.

La un moment dat, furia plecărilor parcă s-a mai domolit. S-a reluat mai târziu, în anii 1980, într-o formă exacerbată, numită ironic la acea vreme în mediile intelectuale „psihoză aureliană”, aluzie directă la abandonarea în 273 d.Cr., în timpul domniei lui Aurelian, a unei Dacii de acum încolo pierdute pentru totdeauna și pe care romanii au hotărât s-o lase în voia barbarilor. Dar, deocamdată, noi rămâneam pe poziție și... dansam.

fragment

Victor Ieronim Stoichiță
Despărțirea de București: O povestire
Traducere din franceză de Mona Antohi
Editura Humanitas, 296 pp., 39 lei

Mari autori ai lumii la București

Alain Finkielkraut Înfrângerea gândirii

Alain Finkielkraut în dialog cu Horia-Roman Patapievici – un eveniment desfășurat pe 2 noiembrie 2015, în cadrul Conferințelor Ateneului Român și al Galei Humanitas 25 de ani.

Viața întru gândire cedează pe nesimțite locul înfruntării tribale și derizorii dintre fanatic și strigoi.

Subiect la ordinea zilei, criza culturii contemporane se află azi pe buzele tuturor. Autori celebri îi dedică strălucitoare analize încununate de sumbre previziuni. Înfrângerea gândirii este în acest concert o încercare de diagnostic. Originea crizei trebuie căutată, potrivit autorului, în câteva direcții: abandonarea ideii de universalitate a culturii și adoptarea cu orice preț a unei perspective „locale”, relativizarea valorilor care definesc o cultură, lărgirea fără măsură a însuși conceptului de cultură care adăpostește azi de-a valma aproape totul – marile creații ale spiritului ca și gesturile cotidiene, banale produse de consum ca și rafinate opere de artă. Cuprinsă deopotrivă de intoleranță și infantilism, cultura pare deci să fi uitat astăzi de îndoială, de ironie, de rațiune – într-un cuvânt, de gândire.

Noi suntem lumea, noi suntem copiii

Ce vrea gândirea postmodernă? Același lucru ca Iluminismul: să-l facă pe om independent, să-l trateze ca pe o persoană adultă, pe scurt, așa cum spune Kant, să-l scoată din condiția de minor de care el însuși este răspunzător. Cu o nuanță însă: cultura nu mai este considerată instrument de emancipare, ci una din instanțele tutelare care i se opun. În acest sens, omenirea va fi făcut un pas decisiv spre maturitatea sa în ziua în care gândirea va înceta să fie o valoare supremă și va deveni tot atât de facultativă (și de legitimă) ca pariurile hipice ori rock'n-rollul: pentru a intra efectiv în era autonomiei, trebuie să transformăm toate obligațiile epocii autoritare în opțiuni. Elitismul rămâne dușmanul, însă semnificația cuvântului s-a inversat pe nesimțite. Spunând: „Trebuie făcut pentru cultură ceea ce Jules Ferry a făcut pentru educație”, André Malraux se înscria în mod explicit în tradiția iluministă și voia să generalizeze cunoașterea marilor opere ale omenirii; astăzi, în sfera liniștită a timpului liber, cărțile lui Flaubert stau alături de roma-

nele, de serialele de televiziune și de filmele dulcele cu care se îmbată întrupările contemporane ale Emmei Bovary, iar ceea ce este elitist (deci intolerabil) nu este să refuzi poporului cultura, ci să refuzi eticheta culturală unei distracții, oricare ar fi ea. Trăim momentul *feeling*-urilor; nu mai există nici adevăr nici minciună, nici stereotip nici invenție, nici

tară nu poate influența preferințele subiectului postmodern ori guverna comportamentul său. Înzestrat în viață cu o telecomandă aidoma celei cu care își dirijează televizorul, el își compune programul, cu spiritul senin, fără a se mai lăsa intimidat de ierarhiile tradiționale. Liber în sensul în care Nietzsche spune că a nu se rușina de sine este marca libertății

atinse, el poate abandona totul, lăsându-se pradă cu bucurie nemijlocirii pasiunilor sale elementare. Rimbaud sau Renaud, Lévinas sau Lavilliers – selecția sa este culturală în mod automat. Nongândirea a coexistat, desigur, întotdeauna cu viața spirituală, dar este pentru prima oară în istoria Europei când ea stă sub același acoperiș, se bucură de același statut și când cei care, în numele culturii „înalte”, mai îndrăznesc să-i spună pe nume sunt tratați drept rasiști ori reacționari. Să fim clari: această dizolvare a culturii în întregul cultural nu pune capăt nici gândirii, nici

artei. Nu trebuie să cădem pradă lamentării nostalgice după epoca de aur în care capodoperele se adunau cu lopata. Problema cu care ne confruntăm de câtva timp este diferită și mai gravă: operele există, dar, cum granițele dintre cultură și divertisment s-au estompat, teritoriul care să le adăpostească și să le dea sens nu mai există. – *fragment*

Alain Finkielkraut
Înfrângerea gândirii
Traducere din franceză de Sofia Oprea
Editura Humanitas, 160 pp., 27 lei

frumusețe nici urâtenie, doar o paletă infinită de plăceri, diferite și egale. Democrația ce implică accesul tuturor la cultură se definește de acum înainte prin dreptul fiecăruia la cultura pe care și-a ales-o (ori să numească drept cultură pornirea sa de moment). „Lăsați-mă să fac ce vreau cu mine”: nici o autoritate transcendentă, istorică ori pur și simplu majori-

Mari autori ai lumii la București

Evgheni Vodolazkin

Romanul *Soloviov și Larionov* semnat de Evgheni Vodolazkin, autorul bestsellerului *Laur* (publicat în 2014 în colecția „Raftul Denisei”), a fost finalist, în 2010, la premiile Bolșaiia Kniga și Andrei Belii, ca o recunoaștere a originalității cu care reconstituie un episod din trecutul Rusiei, îmbinat cu un prezent nu mai puțin pasionant.

Evgheni Vodolazkin
Soloviov și Larionov
Traducere din rusă de Adriana Liciu
Editura Humanitas Fiction, 324 pp., 37 lei

Soloviov, tânăr cercetător în domeniul istoriei, studiază figura legendară a generalului Larionov, comandant în Armata Albă în timpul Războiului Civil din Rusia. Dar portretul pe care i-l face este unul pseudoistoric, contaminat de figuri proeminente din istoria Rusiei și chiar din familia lui Vodolazkin. Tema de cercetare prilejuiește incursiuni în timp și spațiu, în cele mai diferite medii, colorate pe alocuri cu o tentă detectivistică. Romanul abundă în considerații despre istorie, politică și morală, întruchipate într-o galerie de portrete memorabile, bazate pe jocul ironic al autorului cu sursele reale și cele inventate. O frumoasă și seducătoare poveste de dragoste întregeste, cu umorul inconfundabil al scriitorului, gustat deja de cititorii români, această remarcabilă operă literară în care meditația asupra relativității lucrurilor – mai cu seamă a adevărului istoric – ocupă un loc central.

„Un roman extraordinar, în același timp ironic și tragic, inteligent construit, care se citește cu o nespusă plăcere.”

Novii Mir

Ediție specială „Înapoi la argument” – Evgheni Vodolazkin și Horia-Roman Patapievici.

Considerat o capodoperă a literaturii ruse actuale, bestsellerul *Laur* este de două ori câștigător al Premiului Bolșaiia Kniga – Premiul întâi și Premiul cititorilor – pe 2013. A primit, în același an, Premiul Iasnaia Poliana (Lev Tolstoi). Este tradus în peste douăzeci de țări.

Evgheni Vodolazkin
Laur
Traducere din rusă de Adriana Liciu
Editura Humanitas Fiction, 328 pp., 37 lei

Amintind de filmul *Andrei Rubliov* și de romanul *Numele trandafirului*, bestsellerul *Laur* readuce la viață secolul al XV-lea, într-o intrigă străbătând timpul și spațiul, cu un personaj complex, care este pe rând vraci, nebun sfânt, pelerin și călugăr. Cu o scriitură de o simplitate rafinată, trecând firesc de la real la fantastic și de la cele lumești la cele sfinte, cu un spirit liber în religiozitatea lui inteligentă, cu un umor subtil și o sensibilitate cuceritoare, Evgheni Vodolazkin ne oferă o carte de o mare frumusețe și profunzime, pentru a ne spune o poveste tulburătoare, pe care o numește „roman neistoric”.

„*Laur* nu e un text autoritar. Nu e un îndreptar despre cum să trăiești. (Nu am acest drept, și nici nu mi-l doresc.) E un text care pune întrebări și pentru credincioși, și pentru atei în egală măsură. Nu propovăduiește religiozitatea, ci presupune un interlocutor. [...] În descrierea unei păduri într-o primăvară din secolul al XV-lea, în romanul meu apare o sticlă de plastic. Apare acolo pentru că am vrut să sugerez că nu există timp. Și asta e ideea esențială a romanului: există veșnicie, nu timp. Principalul mijloc prin care încerc să exprim acest lucru este limba.”

Evgheni Vodolazkin

O capodoperă incredibilă.
Horia-Roman Patapievici

Lansarea romanului *Soloviov și Larionov* în Librăria Humanitas de la Cișmigiu, moderată de Denisa Comănescu.

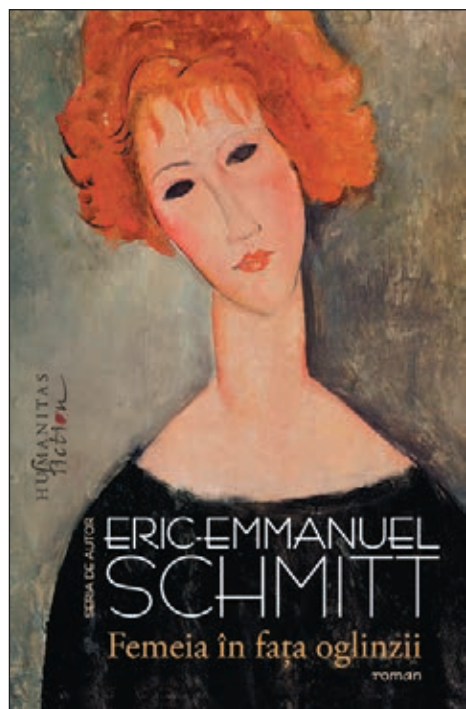
Mari autori ai lumii la București

Eric-Emmanuel Schmitt

Un autor tradus
în peste patruzeci de limbi

Trei femei, trei epoci. Ana trăiește la Bruges în timpul Renașterii, Hanna, în Viena imperială de la începutul secolului XX, iar Anny, în Hollywoodul actual. Toate trei se simt profund diferite de contemporanii lor. Și dacă ele reprezintă una și aceeași femeie?

În secolul al XVI-lea, Anne, o tânără modestă din Bruges, fuge de acasă în ziua nunții pentru a nu fi victima unui destin pe care nu și-l dorește. În Viena lui Freud, Hanna von Waldberg, răsfățată a lumii bune, își părăsește soțul care o adoră pentru a se descoperi pe sine cu ajutorul psihanalizei. Iar în zilele noastre, la Hollywood, Anny Lee, o actriță a cărei frumusețe nu e întrecută decât de nevoia ei de a se autodistrage prin droguri și alcool, rupe tiparele industriei entertainmentului și refuză strategiile care ar transforma-o într-un adevărat star. Trei epoci diferite, pe care le unesc însă ipostazele unei femei libere, nesupuse, aflate în căutarea adevărului și a iubirii.

Eric-Emmanuel Schmitt

Femeia în fața oglinzii

Traducere din franceză de Daniel Nicolescu

Editura Humanitas Fiction, 336 pp., 37 lei

„Această carte complexă este în aceeași măsură o poveste filozofică și psihologică, un roman istoric și o parabolă modernă.”

Le Figaro Littéraire

„În noul lui roman, Eric-Emmanuel Schmitt semnează o inedită pledoarie în favoarea slăbiciunilor și, mai ales, a forței sexului frumos.”

Live

„Lui Schmitt îi plac construcțiile complexe și în același timp ludice, iar cititorul se delectează și învață citindu-i cărțile.”

Télérama

Lansare de carte și sesiune de autografe
marți, 8 decembrie, ora 19.00

Femeia în fața oglinzii

Institutul Cervantes din București

Bd. Regina Elisabeta nr. 38

Conferințele Ateneului Român
miercuri, 9 decembrie 2015, ora 18.30

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

în dialog cu Marina Constantinescu

Reflexii înșelătoare

Am totuși ca să fiu fericită; nu sunt deloc așa.

Cu toate astea, mă străduiesc... Zi de zi îmi amintesc că sunt norocită, iubită, dorită, adăpostită într-un palat, prezentată înaltei societăți din Viena; ceas de ceas mă străduiesc să admit că sunt bine-sănătoasă, că am mai mult decât îmi trebuie, că întâlnesc persoane simpatice, că, în această capitală imperială, mi-ar fi de ajuns să merg la Operă, la concerte, la teatru, în muzee, ca să întâlnesc toate izbânzile spiritului uman. Noapte de noapte, scrutez în amănunțime trupul adormit al soțului meu, repetându-mi că nouă austriece din zece mi-ar fura locul. Însă, în ciuda acestor cugetări, în ciuda bunelor mele intenții, dau greș. Înțeleg care-i fericirea mea, dar nu o simt. Răul îmi dă târcoale...

Măcar de l-aș putea preciza...

De ce mă scol dimineața? În afara colecției mele, nimic din ziua ce urmează nu mă ispitește. Cu toate acestea, dârză, îmbrac uniforma, îmi repet rolul, îmi revăd replicile, îmi aranjez intrările și ieșirile din scenă, mă pregătesc pentru comedia care a devenit viața mea. Poate că tânjesc după un miracol... Care anume? Să încetez să mă văd acționând. Să nu mai fiu nici actriță, nici spectroarea propriei persoane. Să încetez să mă mai judec, să mă critic, să-mi percep impostura. Și, în cele din urmă, precum un cub de zahăr în apă, să mă cufund în realitate și să mă dizolv în ea.

Deocamdată mă prefac bine, jocul meu nu are hibe. Sub mimica și elocința mea, nimeni nu-mi ghicește frământările. Ieri-seară, Franz mi-a strigat, entuziasmat:

— Sunt mândru de tine!

Mândru de mine? Nu știu dacă declarația lui m-a încurajat

sau m-a descumpănit și mai tare... Pe de-o parte, mă simțeam ușurată că-l mulțumesc pe acest om încântător, pe de alta, sufeream că soțul meu, cel cu care îmi împart zilele și nopțile, cel care, teoretic, este cel mai intim apropiat al meu, nu îmi deslușește chinurile.

Ce să deduc din asta?

Că ar trebui să-mi continui înșelătoria până la a uita că interpretez un rol? Uneori, mă gândesc că mătușa Vivi, soacra mea, toate aceste femei care mă înconjoară au izbutit: reacțiile lor, logice, previzibile, aparțin personajului pe care-l joacă, personaj în care ele cred, personaj pe care nu-l părăsesc nicicând. Sau să pun punct? Să mă caut pe mine însămi? Să descopăr ceea ce contează cu adevărat?

Când scriu aceste cuvinte, mă cuprinde teama. Da, să plec, dar pentru ce să plec? Să mă caut pe mine însămi, de acord, dar dacă nu mă voi găsi? Dacă nu voi descoperi nimic? Să abandonez totul și să mă reped la o întâlnire himerică unde nu m-a poftit nimeni, ce nebunie... Chiar în clipa asta, simt nevoia să mă reped la Franz, să mă arunc în brațele lui vânjoase și să-i poruncesc: „Strânge-mă!”, așa cum fac adesea. El adoră crizele astea, râde în hohote, pentru că are sentimentul că-mi exprim afecțiunea... fără să presupună că-mi manifest mai ales spaima. Prin urmare, Franz nu se mai satură de mine. Tânărul conte von Waldberg e încântat că sunt plăcută de prietenii lui și că fruntea societății vieneze mă întâmpină cu atâta căldură. Uneori îmi aduce la cunoștință câte ceva din ploaia de complimente: „E irezistibilă, atât de încântătoare, de exactă în aprecieri, cu inimă generoasă, un diamant, prietene, ai pus mâna pe un diamant!” — *fragment*

Premiul Nobel pentru literatură 2015

Svetlana Aleksievici

Sfârșitul omului roșu sau
Vremea dezvrăjirii

volum în curs de apariție
la Editura Humanitas

Au trecut două decenii de la căderea imperiului sovietic și, încetul cu încetul, Rusia pare a face pași înapoi spre vremea Războiului Rece. Tinerii ruși, care nu împărtășesc visurile de pace ale părinților lor, se hrănesc cu iluzia apusei grandori, visează un alt imperiu atotputernic și-l socotesc pe Stalin vizionar, nu tiran. Generația dinaintea lor, cea care a trăit în două lumi, se luptă încă să-și afle identitatea, să-și găsească drumul. Aceasta e noua Rusie pe care o zugrăvește Svetlana Aleksievici în cea mai recentă carte a sa, *Sfârșitul omului roșu sau Vremea dezvrăjirii*, publicată sau în curs de publicare în peste 25 de țări.

Despre vremurile când oricine
ucide crede că îl slujește
pe Dumnezeu

Olga V. – monograf, 24 de ani

E dimineată. Sunt în genunchi... Stăteam în genunchi și mă rugam: „Doamne! Acum pot! Acum vreau să mor!” În ciuda faptului că e dimineată... și ziua e la început... O dorință atât de puternică... Să mor! Și am plecat la mare. M-am așezat pe nisip. M-am convins că nu trebuie să-mi fie frică de moarte. Moartea înseamnă libertate... Marea se lovea, se lovea de mal... și s-a lăsat noaptea, apoi a venit din nou dimineată. Pentru prima dată, n-am hotărât nimic. Am mers, am mers. Mi-am ascultat propriul glas: „Doamne, te iubesc! Doamne...” *„Sara bara bzia bzoi...”* Asta e în abhază... În jur sunt atâtea frumuseți, sunete... Și eu vreau să mor. Eu sunt rusoaică. M-am născut în Abhazia și am trăit multă vreme acolo. În Suhumi. Am trăit acolo până la douăzeci și doi de ani. Până în '92... Până a început războiul. „Dacă ia foc apa, cum o stingi?” spun abhazii. Așa vorbesc ei despre război... Oamenii mergeau cu aceleași autobuze, învățau la aceleași școli, citeau aceleași cărți, trăiau în aceeași țară și învă-

țau toți aceeași limbă – rusa. Și acum se omoară unii pe alții: vecin pe vecin, coleg pe coleg. Fratele își omoară sora! Doar se luptă aici, lângă casă... Păi cât? Că doar acum un an... doi... Trăiau ca frații, toți erau comsomoliști și comuniști. Sciam în compunerile de la școală: „frați pe veci...”, „uniune indestructibilă...” Să omori un om! Nu-i eroic, dar nici crimă nu e... E o grozăvie! Am văzut asta... e de neînțeles... nu pricep... Vă povestesc despre Abhazia... Am iubit-o foarte mult... (*Se oprește.*) Și acum o iubesc, totuși... O iubesc... Pe peretele fiecărei case abhaze e atârnat un pumnal. Când se naște un băiat, rudele îi dăruiesc un pumnal și aur. Și alături de pumnal pe perete e atârnat un corn pentru vin. Abhazii beau vinul din corn ca din pahar, cornul nu poate fi pus pe masă până nu bei tot, până la fund. Conform tradiției abhaze, timpul petrecut cu oaspeții la masă nu se socotește, pentru că omul a băut vin și s-a bucurat. Dar cum se socotește timpul când omul ucide? Când trage în altul...? Cum e asta? Acum mă gândesc mult la moarte. (*Șoptește.*) A doua oară... nu m-am mai lăsat... M-am închis în baie... Ungھیile îmi erau tocite până la sânge. Am scurmat, am săpat în zid, în țărână, în calcar, dar în ultima clipă am vrut din nou să trăiesc. Și sfoara s-a rupt... Până la urmă, sunt în viață, pot să mă pipăi. Doar că... nu mă pot abține să mă gândesc la ea... la moarte. Când aveam șaisprezece ani, a murit tata. De atunci urăsc înmormântările... muzica aia... Nu înțeleg de ce

fac oamenii spectacolul ăsta. Ședeam lângă mormânt, înțelesesem deja că acela nu era tatăl meu, că tatăl meu nu era acolo. Era trupul rece al cuiva. O teacă. Vreme de nouă zile am avut un vis... Mă chema cineva... mă tot chema la el... Iar eu nu înțelegeam: unde să mă duc? La cine să mă duc? Am început să mă gândesc la cei apropiați... pe mulți dintre ei nu-i văzusem niciodată și nu-i cunoșteam, muriseră înainte să mă nasc eu. Dar deodată am văzut-o pe bunica... Bunica a murit demult, demult, nu ne-au rămas nici măcar fotografii de-ale ei și eu n-o recunoșteam în vis. Acolo, la ei, totul e altfel... Parcă ar fi și parcă n-ar fi, nu sunt acoperiți de nimic, noi suntem acoperiți de corp, dar ei nu sunt protejați de nimic. Apoi l-am văzut pe tata... Tata era încă vesel, încă pământesc, îmi era cunoscut. Iar ceilalți oameni de-acolo erau... erau... de parcă îi cunoșteam, dar îi uitasem. Moartea este începutul... începutul a ceva... Doar că nu știm a ce... Mă gândesc, mă tot gândesc. Aș fi vrut să mă smulg din captivitatea asta, aș fi vrut să mă ascund. Și nu demult... Cum mai dansam dimineța în fața oglinzii: sunt tânără, sunt frumoasă! O să mă bucur! O să iubesc! Primul... Un băiat frumos, rus... De o frumusețe rară! Abhazii au o vorbă despre astfel de oameni: „Un bărbat de sămânță”. Era un pic stropit cu noroi, în adidași și uniformă militară. A doua zi cineva i-a furat adidașii. Cineva l-a omorât... (*Zâmbește pentru prima dată.*)

Traducere din rusă de Luana Schidu

Premiul Goncourt pentru nuvelă 2015

Nicolas Cavaillès
Viața domnului Leguat
Traducere din franceză de Emanoil Marcu
Editura Humanitas, 76 pp., 19 lei

Nicolas Cavaillès Viața domnului Leguat

Traducător de limba română, mare cunoscător al lui Cioran și autor a mai multe eseuri de critică literară, Nicolas Cavaillès nu desfigurează câtuși de puțin nobilul registru al umorului deznădăjduit.

Marianne Payot, *L'Express*

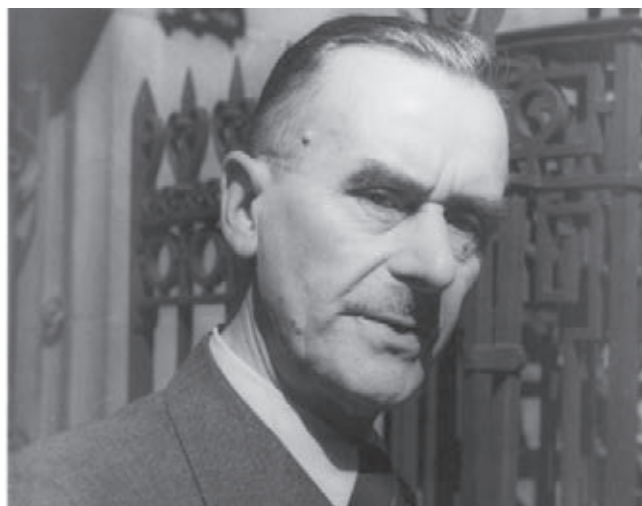
Odată cu reînceperea prigoanei împotriva hughenotilor, François Leguat (1683–1735), gentilom din Bresse, e silit să-și părăsească, la peste cincizeci de ani, pământurile natale și să pornească într-un nesfârșit exil ce-l va purta din Olanda în insulele din Oceanul Indian, de aici înapoi în Olanda și, în sfârșit, în Anglia. Nicolas Cavaillès se apleacă asupra vieții acestui concetățean al său, povestind, pe urmele

relatărilor sale, aventura pelerinajului către peisaje exotice din insule edenice, aflate aparent departe de tulburările veacului. Numai aparent însă, căci veșnica intoleranță și bunul-plac al stăpânilor readuc întotdeauna în prim-plan violența nedomolită a istoriei. Iată de ce sensul aventurii lui Leguat îi apare în cele din urmă lui Cavaillès a fi o lungă căutare spirituală, o călătorie ocolitoare către sine însuși.

„Folosindu-se de scriitura clasică de altădată, căreia îi conferă însă un suflu modern, Nicolas Cavaillès a reușit să producă un soi de piatră rară, dură și strălucitoare, șlefuită de tumultul mărilor, de violența omenească și de îmbrățișarea religiei.”

Bernard Pivot, *Le Journal du dimanche*

Premiul Nobel pentru literatură

Thomas Mann

Yasunari Kawabata

J.M. Coetzee

Thomas Mann *Lotte la Weimar*

Traducere din germană de Al. Philippide
Editura Humanitas Fiction, 392 pp., 42 lei

Yasunari Kawabata *Țara zăpezilor*

Traducere din japoneză de Stanca Cionca
Editura Humanitas Fiction, 192 pp., 25 lei

J.M. Coetzee *Jurnalul unui an prost*

Traducere din engleză de Irina Horea
Editura Humanitas Fiction, 256 pp., 17 lei

În septembrie 1816, o trăsură oprește în fața hotelului Elefantul din Weimar. Din ea coboară o doamnă respectabilă, însoțită de fiică și de cameristă. Foarte curând, chelnerul venit în întâmpinare face o descoperire care trezește la viață orașelul cufundat în acalmie: distinsa doamnă, semnând în registrul hotelului sub numele de Charlotte Kestner, este însăși Lotte, tânăra pe care marele Goethe, ilustrul locuitor al Weimarului, a imortalizat-o cu patruzeci și doi de ani în urmă în romanul său *Suferințele tânărului Werther*. Pe atunci, poetul își sublimase dragostea neîmplinită pentru Lotte în romanul epistolar care avea să facă senzație în întreaga Europă. Vestea sosirii doamnei Kestner se răspândește cu iuțeala fulgerului. Toți vor s-o vadă, s-o cunoască: dr. Riemer, secretarul lui Goethe; Adele Schopenhauer, sora celebrului filozof; August von Goethe, fiul poetului. Numai Goethe însuși întârzie să se arate, însă toate discuțiile conduc către el...

„Perfect proporționat, desăvârșit, cu un limbaj cizelat într-o măsură neatinsă până acum, romanul *Lotte la Weimar* îmi pare că întrece toate creațiile anterioare ale autorului.”

Stefan Zweig

Shimamura are obiceiul de a se retrage iarna într-o micuță stațiune montană, lăsând în urmă agitația capitalei și viața de familie. Aici, în „țara zăpezilor”, o întâlnește pe tânăra gheaișă Komako, a cărei franchețe deconcertantă este pe punctul de a-i tulbura bărbatului echilibrul. Oscilând între afecțiunea fățișă și necondiționată a gheaișei și farmecul misterios al tăcutiei Yoko, al cărei chip îl deslușește fugar, Shimamura rămâne mereu un om al inacțiunii, iar pasivitatea lui o condamnă pe Komako să rămână prinsă fără scăpare în păienjenisul relațiilor și obligațiilor din țara zăpezilor.

„Țara zăpezilor este, probabil, cea mai reușită lucrare a lui Kawabata.”

The New Statesman

„Peisajul montan surprins în toată frumusețea schimbării anotimpurilor ne dă măsura viziunii unui poet asupra a ceea ce înseamnă dragostea în viață.”

The Times

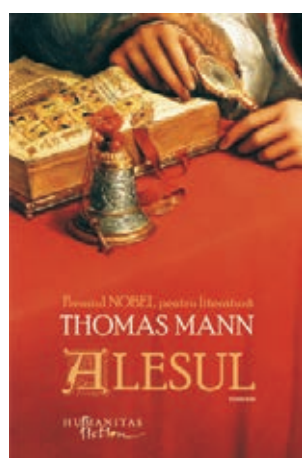
Plăcerea pe care o oferă citirea romanului de față ține în parte de inventivitatea lui formală. Paginile se compun din trei palieri, fiecare având propria lui autonomie, deși sunt legate printr-o plasă fină de corespondențe. Palierul de sus conține scurte eseuri provocatoare, multe atacând subiecte grave ale lumii actuale, semnate de celebrul scriitor de șaptezeci și doi de ani C, cel din mijloc redă gândurile lui C, obsedat de tânăra lui secretară Anya, iar palierul de jos este dedicat opiniilor și vieții Anyei, care va trebui să facă o opțiune majoră. Poveștile personale din roman sunt puse în lumină, prin contrapunct, de eseuri, ca în muzica lui Bach atât de dragă lui „Señor C”, alter egoul lui J.M. Coetzee.

„Miracolul *Jurnalului unui an prost* constă în faptul că te implică profund, te distrează într-o bună măsură și nu este dificil de citit.”

The New York Review of Books

„Romanul lui J.M. Coetzee poate părea o proiecție a propriei ceremonii funerare, însă una de o mare generozitate: caustică, amuzantă și înțeleaptă...”

The New York Times

Seria de autor Amos Oz

serie coordonată de Denisa Comănescu

O carte tradusă în 15 limbi

Un roman despre memorie

Amos Oz, Fania Oz-Salzberger
Evreii și cuvintele

Traducere din engleză de Ioana Petridean
Editura Humanitas Fiction, 268 pp., 34 lei

Alternând comentariul textelor sacre evreiești cu analiza fină și plină de umor a istoriei acestui popor aflat într-o eternă chestionare a propriei identități, a naturii legăturii omului cu Dumnezeu și a relației dintre oameni, *Evreii și cuvintele* aduce la lumină, cu farmec

și elocință, povești uitate din Marea Istorie. Concepută sub forma unui eseu care are la bază un dialog între Amos Oz și fiica sa, Fania Oz-Salzberger, *Evreii și cuvintele* pune de fapt problema străveche a identității evreiești, demontând clișee și preconcepții și sintetizând câteva dintre trăsăturile esențiale ale istoriei evreilor. Fie că este vorba despre figuri exemplare de rabini, despre o istorie a personajelor feminine din Biblie sau despre potențialul autor feminin al Cântării Cântărilor ori despre importanța educației și inițierii timpurii a copiilor în tainele textelor sacre, cartea păstrează aceeași formulă alertă și palpitantă până la sfârșit. Diversitatea informațiilor, paginile scrise cu o atitudine lipsită de înverșunare fac din *Evreii și cuvintele* o lectură esențială pentru cei pasionați de istoria și înțelepciunea evreiască.

„*Evreii și cuvintele* reușește să adune laolaltă mai mult de cinci mii de ani de rugăciuni, cântece, povești, dispute, elogii, blesteme și glume în geamantanul unei cărți subțiri, palpitante de... ce anume? Istorie? Antropologie? Critică literară? Teologie? Toate acestea și chiar mai mult. E o carte minunată.”

Jonathan Safran Foer

Amos Oz
Să cunoști o femeie

Traducere din engleză de Antoaneta Ralian
Editura Humanitas Fiction, 264 pp., 29 lei

Yoel Ravid, agent Mossad, se retrage din activitate după ce soția lui, Ivria, moare într-un accident ciudat. Își lasă în urmă și casa și se mută cu fiica, mama și soacra lui într-un cartier cochet. Faptele sale par o despărțire

de trecut, însă în realitate Yoel începe să-și examineze și să-și reevalueze obsesiv anii de căsnicie și de carieră. Drumul către sine al bărbatului între două vârste devine o încercare a labirintului, pentru că este jalonat de personaje apropiate care, paradoxal, se dovedesc a fi învăluite de mister. Fiica lui, Netta, un copil bolnăvicios ale cărui crize i-au înstrăinat pe soți, este acum o adolescentă taciturnă, matură în judecățile ei. Prietenșii vecini americani din cartierul rezidențial par să îi întindă o capcană, iar foștii colegi din serviciile secrete îl privesc cu suspiciune când refuză să se întoarcă la datorie pentru a participa la o misiune importantă.

„Amos Oz e un scriitor de o extraordinară acuitate psihologică și profund uman, dar care nu devine niciodată sentimental și nici nu se ferește să judece aspru. Replicile personajelor sunt pline de viață, iar lumea înconjurătoare este descrisă magistral. Rezultatul este o carte cu o solidă structură morală, care ridică întrebări fundamentale despre natura umană și totodată palpită de detalii ale vieții de zi cu zi. Un roman într-adevăr foarte bun.”

Scotsman

Premiul Goncourt 2014

Lydie Salvayre
Să nu plângi

Nume de rezonanță al literaturii franceze actuale, Lydie Salvayre a primit pentru romanele sale mai multe premii importante, culminând în 2014 cu Premiul Goncourt pentru *Să nu plângi*. Opera sa este tradusă în peste douăzeci de limbi.

Lydie Salvayre, fiica a doi refugiați din Spania sfâșiată de Războiul Civil, spune povestea adevărată a familiei ei, așa cum o deapănă, la nouăzeci de ani, cu o voce ireverențioasă, nonconformista ei mamă, contrapunctând-o cu mărturiile lui Georges Bernanos, care asistă în acele zile, în Palma de Mallorca, la teroarea fratricidă.

„Din zgomotul și furia primelor zile ale Războiului Civil din Spania se ridică două voci. Una revoltată, a lui Georges Bernanos, care, deși

monarhist și catolic, denunță crimele comise în numele idealului naționalist. Cealaltă, nostalgică, este a mamei autoarei, care evocă insurecția libertară cu care a debutat conflictul.”

Madame Figaro

„Unicitatea acestui roman, care prezintă vara anarhistă a anului 1936 de la Barcelona ca pe un moment de maximă intensitate, o constituie amestecul de universal și de particular. Universalul este tot ce s-a spus, tot ce s-a ascuns sub tăcere și tot ce s-a pus la cale la Berlin, la Moscova, la Paris și în cele două Rome, cea a papilor și cea a lui Mussolini, pe când spaniolii se omorau între ei; particularul este povestea mamei lui Lydie Salvayre, așa cum i-a povestit-o în amurgul vieții ei.” — *Le Figaro*

Lydie Salvayre
Să nu plângi

Traducere din franceză de Doru Mareș
Editura Humanitas Fiction
272 pp., 32 lei

foto © Cosmin Bumbuț

Mircea Cărtărescu

interviu despre cel mai recent roman al său,

Solenoid

Humanitas: Stimate domnule Mircea Cărtărescu, noul roman v-a fost inspirat de o figură pe cât de celebră, pe atât de năstrușnică: medicul interbelic Nicu (Nicolae) Minovici, creatorul medicinei românești de urgență și al Salvării. Cum l-ați descoperit?

Mircea Cărtărescu: Fără să fie personajul central, Nicolae Minovici e un pilon important al cărții, asemenea altui savant român cândva celebru, azi uitat, Nicolae Vaschide. Nu-mi amintesc când am citit prima dată despre experiențele de spânzurare controlată făcute de Minovici, știu însă că am fost foarte interesat de viziunile pe care savantul le avea în starea de tranziție către moartea clinică. Am aflat că există încă planșe desenate de el imediat după morbidele experimente, în care Minovici a desenat arătările fantastice permise minții lui în condițiile extreme ale spânzurării controlate. N-am avut nevoie de mai mult (sau de o documentare prea amănunțită) ca să încerc să conturez un

personaj cumva emblematic pentru ce-mi trebuia în roman: un explorator fără concesiile al propriei minți.

Humanitas: Nicu Minovici experimenta pe propria piele ceea ce azi am numi morți clinice. În ce măsură este noul dumneavoastră roman o meditație asupra „vieții de după viață“?

Mircea Cărtărescu: Cartea mea nu este o discuție despre viața de dincolo, ci despre conceptul de realitate. Nu doar că noi reducem realitatea la ce se vede, la ce putem atinge și simți în viața de toate zilele, eliminând zone-ntregi ale experienței fiecăruia: memoria, visul, halucinațiile, dar o și limităm la o singură istorie din miliardele de trasee posibile între care alegem clipă de clipă. Povestea pe care-o deapănă cartea mea nu se petrece în „această lume“, cum arată ea azi și cum mi-o amintesc eu însumi, ea e un traseu posibil, unul dintre foarte multele care-ar fi putut să fie. Reală e doar însumarea tuturor acestor lumi paralele. Halucinațiile lui Nicolae Mi-

novici sunt o metaforă pentru felul în care fiecare lume posibilă încearcă disperat să comunice cu celelalte.

Humănităș: Noul dumneavoastră roman este, într-un fel, și un nou Cărtărescu. În ce fel?

Mircea Cărtărescu: Cartea pornește din vechiul Cărtărescu din *Travesti* și *Orbitor*. Are nevoie de două sute de pagini ca să înceapă desprinderea de acesta. Cititorul răbdător va descoperi, într-adevăr, un nou Cărtărescu, tot mai pronunțat pe parcurs, pentru ca spre final să fie limpede (mie, cel puțin, mi-e foarte limpede) că nu ne mai aflăm în aceeași lume din care-am pornit. Temele suferinței umane, a fricii ca principal test pentru realitate, a infernului în care trăim mi-au fost până acum destul de străine. În această carte ele capătă o voce pe care n-o bănuisem în mine și care nu s-a putut elibera decât prin renunțarea la foarte multe iluzii, între care marea iluzie a literaturii.

■■■

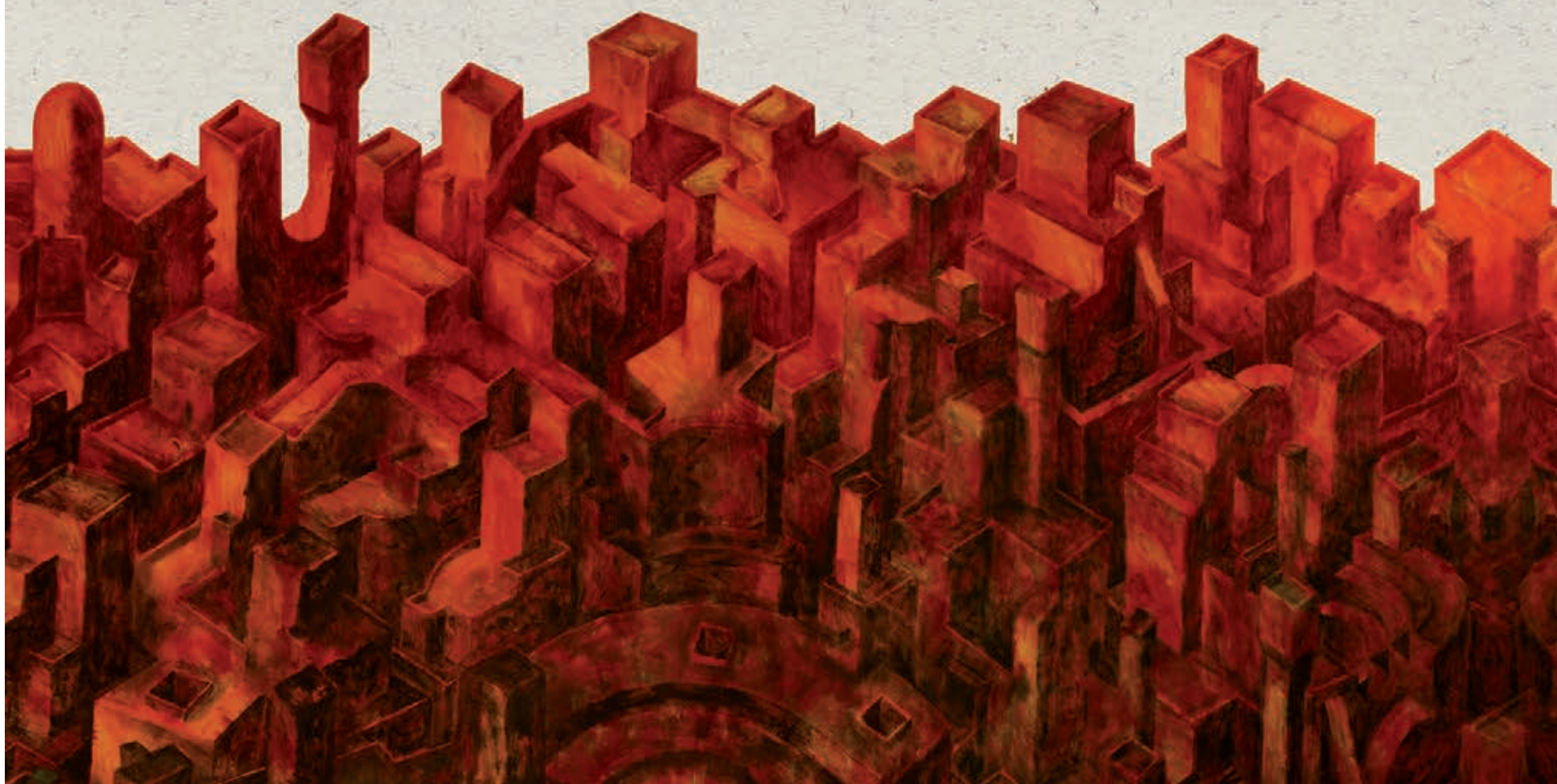
întors acolo, pe Silistra, cu un apurut de fotografat și am făcut casei copilăriei mele câteva poze care n-au ieșit. Zona nu mai există, a fost rasă, cu casa mea cu tot, de pe fața pământului. Ce e acum în locul ei? Fiește, blocuri. Străzi cu blocuri, ca peste tot.

Trecând, cu 21, de Doamna Ghica am intrat într-o țară străină. Casele de pe margini se răseau, se arătau lacuri murdare, pe ru-
bul cărora femei tuciuiri își spălau covoarele. Sifonării în centre
de pâine, magazine de vin și de peste. Stradă goală, derolantă,
nesfârșită - ~~am~~ sapsprezece stații de tramvai, cele mai multe
fără refugiu și fără sens, asemenea halte de cale ferată din
plin câmp. Mame în rochii cu imprimeuri, cu câte o fetiță de
mână, mergând spre vicărieri. Câte o casuță plină de sticle goale.
Centre de butelii unde se stăteau la coadă, de seara, pentru zina

Vreau să scriu o dare de seamă despre anomaliiile mele. În viața mea obscură, în afara oricărei istorii, și pe care doar o istorie a literaturii ar fi putut-o fixa în taxinomiile ei, s-au întâmplat lucruri care nu se întâmplă nici în viață și nici în cărți. Aș fi putut scrie despre ele romane, dar romanul tulbură și ambiguizează sensul faptelor. Aș putea să le păstrez pentru mine, cum le-am ținut până acum, și să mă gândesc la ele până-mi crapă capul în fiecare seară în care stau ghemuit sub pătură, pe când afară ploaia izbește furios în geamuri. Dar nu mai vreau să le păstrez doar pentru mine. Vreau să scriu un raport, deși nu știu încă în ce fel și ce-am să fac cu paginile astea. Nu știu nici dacă e timpul potrivit pentru asta. Încă n-am ajuns la nici o concluzie, la nici o coerență, faptele mele sunt vagi fulgerări în netezimea banală a celei mai banale vieți, mici crevase, mici inadvertențe. Formele astea informe, aluziile și insinuările, accidentele de teren uneori insignifiante în sine, dar căpătând, luate-mpreună, ceva străin și obsedant, au nevoie de o formă ea însăși nouă și neobișnuită ca să poată fi relatate. Nu roman și nici poem, căci ele nu sunt ficțiune (sau nu pe de-a-ntregul), nici studiu obiectiv, fiindcă multe dintre faptele

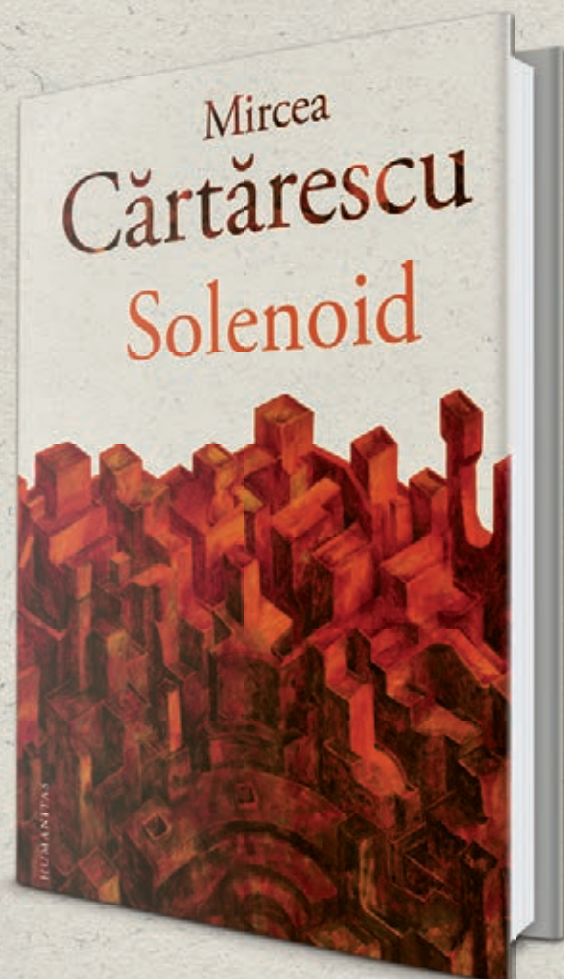
mele sunt singularități ce nu se lasă reproduse nici măcar în laboratoarele minții mele. Nici măcar nu pot face, în cazul anomaliiilor mele, distincția dintre vis, amintiri străvechi și realitate, între fantastic și magic, între științific și paranoic. Bănuiala mea este că, de fapt, anomaliiile mele își au sursa în zona minții în care distincțiile astea nu funcționează, iar zona asta a minții mele nu este decât o altă anomalie. Faptele din darea mea de seamă vor fi fantomatice și străvezii, dar așa sunt lumile în care trăim simultan. Am păstrat multă vreme medalionul kitsch primit când aveam vreo șapte ani de la turiștii străini care veneau cu autobuzele lor la Cercul de Stat. Când aflu că a sosit vreun autocar, lăsăm baltă jocurile noastre la nisip și la leagăne, lăsăm în pace broaștele din lacul încărcat de papură din fundul parcului și alergam spre clădirea Cercului, cu uriașele ei ferestre prismatice și cu cupola azurie, vălurită, sub care parcă am trăit întreaga viață. Ne adunam în jurul autocarului masiv și, în ciuda avertismentelor părinților noștri („Să nu vă prind că vă mai milogiți la străini! Ce, sunteți cerșetori? Ce-o să zică oamenii ăștia despre noi?“), întindeam mâinile spre ei ca să primim câte-o lamă de chewing-gum sau câte un breloc cu turnul Eiffel, câte-o mașinuță minusculă de metal vopsit în culori vii... Aveam vreo șapte ani când o

femeie ce abia cobora din autocar, într-o fustă cu imprimeuri și cu cercei rotunzi, roz, la urechi, mi-a zâmbit și mi-a pus în palmă acel medalion aurit, de alamă. Am luat-o cu el la fugă și m-am oprit sub castanul încărcat de deasupra țâșnitorii. Aici nu mai eram în pericolul să mi-l smulgă vreun copil mai mare. Mi-am privit darul mai bine: strălucea puternic în soarele verii. Consta dintr-un bănuț rotund, auriu, prins într-un cadru metalic. Pe ambele părți ale bănuțului erau literele: A, O și R pe o parte, M și U pe cealaltă. Au trecut câteva zile până am descifrat misterul și asta s-a întâmplat când, într-o doară, i-am dat un bobârnac bănuțului, care a prins să se rotească atât de repede pe micile sale pivoturi din cadrul de metal, încât s-a transformat într-un glob de aur afânat și străveziu ca păpădia, cu fantomaticul cuvânt AMOUR în mijloc. Așa îmi simt viața, așa simt că am fost întotdeauna: lumea cea unanimă, ternă și tangibilă pe-o parte a bănuțului, și lumea secretă, intimă, fantasmagorică, lumea de vis a minții mele pe cealaltă parte. Nici una nu e-ntreagă și adevărată fără cealaltă. Numai rotația, numai vertijul, numai sindromul vestibular, numai degetul nepăsător al zeului ce pune-n mișcare moneda, aducându-i o dimensiune-n plus, face vizibilă, dar pentru care ochi, inscripția

Voi însăși aici, prin urmare, o poveste a vieții mele. Partea ei vizibilă este, o stii mai bine ca oricine, cea

fragment

Mircea Cărtărescu
Solenoid
Editura Humanitas, 840 pp., 75 lei

unmătoare. Străzi perpendiculare, prăfoase, ca de sat, cu duse
pe margini. Zmee încălțite în sârmele electrice dintre stâl-
pii de lemn dat cu gâs.

Am ajuns la capăt după o oră și jumătate de legănat în tran-
vai. Cei cinci ultimi trenuri au rămas singuri în tot
vagonul. Am coborât într-un mare rond, unde tranvaiele
întorceau ca s-o ia din nou, sisific, pe Columbus. Zina în-
clina către seară, dar rămânea chilimbarie și spectrală,
mai seama din cauza liniilor. Aici, la capătul lui 21, nu

De ce îl iubim pe Mircea Cărtărescu

Pentru că scrie așa cum alții respiră,
pentru că transformă în literatură de vârf tot ce atinge,
pentru că atinge tot ce se poate preface în literatură,
pentru că numele lui e mai aproape de carte decât al oricăruia dintre noi, creând senzația predestinării,
pentru că la orice vârstă arată tânăr și cinstit ca un Tonio Kröger plus un Holden Caulfield,
pentru că nu-și dă aere, deși ar avea motive,
pentru că e talentat, dar nu e leneș,
pentru că e talentat, dar nu-și îngroapă talantul,
pentru că e talentat pur și simplu,
pentru că, după ce se pricepe la literatură și-și scrie cărțile cu pixul, se pricepe și la pixeli, ceea ce e

strigător la cer,

pentru că citește și cărți de biologie, fizică, astrofizică, patafizică, și pentru că asta lasă urme în literatura lui,
pentru că e burghez, iar nu boem, pe dinafară,
pentru că e boem, iar nu burghez, pe dinăuntru,
pentru că e primul care a pus în circulație printre literați cuvinte scandaloase precum fractali,
pentru *Levantul*,
pentru *Nostalgia*,
pentru *Dragostea*,
pentru fluturile lui *Orbitor*, care, după zece ani, și-a luat zborul în vara fierbinte a anului 2007, și pentru romanul pe care încă nu l-am citit, deși l-am presimțit, deși l-am așteptat (și a venit în noiembrie 2015).

Ne place pentru că are umor și știe să râdă literar și omenește de necazurile care nici pe el nu-l ocolesc,
îl iubim pentru că e un tată atent și inventiv și pentru că are o soție înțeleaptă, pentru că e atent la lumea de azi, cu toate defectele ei,

pentru că a luat lecții de germană în engleză la Berlin, iar rezultatul a fost că profesoara lui nemțoaică a învățat bine românește,

pentru că își ascunde degeaba romantismul sub postmodernism.

Știm că uneori e obiect de dispute și invidii și îl admirăm că întotdeauna le ignoră.

Îl iubim pentru că, deși eminescian, simte enorm și vede monstruos caragialian,

pentru că e subiectiv ca orice poet

pentru că e obiectiv poet,

și chiar pentru că a creat o droaie de epigoni.

Îl iubim pentru că știe de ce iubește femeile și a avut curajul să o și spună

și pentru că, fără el, lumea noastră literară ar fi cu mult mai săracă.

A fost primul autor Humanitas de literatură română contemporană.

Ioana Pârvulescu

Raftul Denisei

colecție coordonată de Denisa Comănescu

David Mitchell

David Mitchell
Omul de ianuarie
Traducere din engleză de Mihnea Gafița
Editura Humanitas Fiction, 428 pp., 42 lei

Romanele lui David Mitchell, autorul best-sellerului *Atlasul norilor*, sunt traduse în peste treizeci de limbi.

Romanul de față urmărește un an (din ianuarie 1982 până în ianuarie 1983) din viața lui Jason Taylor, un băiat de treisprezece ani dintr-un sat situat în Worcestershire (al cărui nume este chiar titlul original al cărții – *Black Swan Green*), unde ecourile Războiului Rece abia își fac simțite prezența. O lume necruțătoare, în ciuda aparenței bucolice, mai ales pentru băieții aflați la vârsta adolescenței, se dezvăluie treptat, odată cu destrămarea familiei lui Jason, prima dragoste, veștile legate de moartea, în Insulele Malvine, a unor tineri soldați din *Black Swan Green* și apariția unei tabere de ȝigani în pădurea din apropiere. Roman al devenirii, semiautobiografic, *Omul de ianuarie* e considerat cea mai subtilă și luminoasă carte a lui David Mitchell.

„*Omul de ianuarie* este *De veghe în lanul de secară* britanic, un nou triumf al lui David Mitchell, unul dintre cei mai importanți și cunoscuți scriitori contemporani.“

Kirkus Reviews

„David Mitchell a creat unul dintre cei mai inteligenți, îndrăzneți și amuzanți tineri naratori care s-au născut vreodată din paginile unui roman. Limbajul său mereu proaspăt, strălucitor îi aduce pe cititori înapoi în adolescența lor. Un roman încântător.“

The Boston Globe

„David Mitchell e un autor extrem de curajos și imaginativ. Ca în romanele lui Thomas Pynchon sau Herman Melville, când îl citești ai senzația că acoperișul literaturii s-a ridicat și ți se permite să te strecuri înăuntru.“

Time

Bob Dylan

Bob Dylan
Cronica vieții mele
Traducere din engleză de Dan-Silviu Boerescu
Editura Humanitas Fiction, 284 pp.

Volum finalist al National Book Critics Circle Award

Nu trebuie să fii fan Bob Dylan și nici măcar pasionat de folk, blues sau rock ca să ai ce afla din această *Cronică*. ... Este de ajuns să te intereseze lucruri precum muzica și poezia, condiția de creator și de star sau transformarea Americii și a lumii în a doua jumătate a secolului XX. *Cronica vieții mele* vorbește, pertinent și pilduitor, despre artă, despre succes și despre istorie, despre obstinație în urmărirea unei vocații, despre căutare și despre supraviețuire. Fără să urmeze strict, după tipicul autobiografic, succesiunea cronologică a faptelor relatate, cartea marelui muzician-poet este și un exemplu de proză memorabilă. Personajele și întâmplările sale, de zi cu zi sau insolite, ți se întipăresc în minte la fel de durabil ca vocea autorului și acordurile lui de chitară din cântece precum „Blowin’ in the Wind“, „Like a Rolling Stone“ sau „Ballad of a Thin Man“.

„Știam cu toții că Dylan este priceput la cuvinte. Dar putem spune, fără teama de a greși, că nimeni nu se aștepta ca autobiografia sa să fie într-atât de intensă. Colindă de la o secvență a vieții lui la alta și fiecare capitol cuprinde personaje ieșite din comun și scene nebunești. ... O realizare remarcabilă – asemenea celor mai bune scrieri extrase din experiența personală ale lui Henry Miller, este o poveste care pune în lumină timpurile pe care le descrie și dezvăluie posibilitățile spiritului omenesc.“

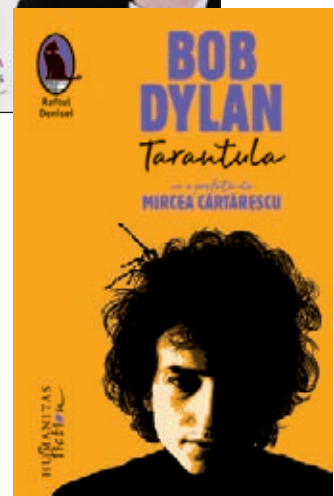
Rolling Stone

„Cea mai impresionantă secvență din această carte este descrierea Greenwich Village-ului de la începutul anilor ’60, care reînvie eferescența scenei folk de parcă totul s-ar fi petrecut ieri.“

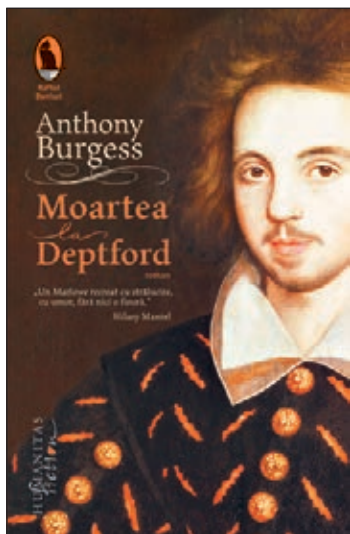
Booklist

„*Cronica vieții mele* își ocupă locul, alături de romanul *Pe drum* al lui Jack Kerouac, ca mărturie esențială despre destinul manifest al unui artist american.“

The New York Times

Anthony Burgess

Anthony Burgess
Moartea la Deptford
Traducere din engleză de George Volceanov
Editura Humanitas Fiction, 328 pp., 37 lei

Un nou bestseller scris de celebrul autor al *Portocalei mecanice*

Moartea la Deptford este un pendant la *Ochii doamnei mele* (dedicat Marelui Will) și reconstituie, pe fundalul Angliei elisabetane, viața tumultuoasă a lui Christopher Marlowe, dramaturg, poet și traducător adulat de Shakespeare și de mulți dintre contemporanii săi, dar și agent secret al Coroanei. În egală măsură roman istoric și palpitant thriller în tradiția romanului de spionaj, acest veritabil testament literar al lui Burgess readuce la viață figura uimitoare, marcată de un nonconformism exacerbant, a lui Christopher Marlowe, și argumentează convingător de ce Shakespeare l-a eclipsat în timp, fără a-l depăși însă niciodată.

„Este mai mult decât un thriller extrem de meșteșugit. ... E de-a dreptul firesc și normal ca acest ultim roman să fie o capodoperă în genul său – un veritabil triumf.“

Washington Times

„O incursiune îndrăzneță prin istorie, teologie, sex, limbă și spionaj. ... Un thriller dezarmant de realist, avându-l pe Marlowe ca erou. ... Un omagiu nimerit adus de un mare autor englez geniului unui confrate.“

Kirkus Reviews

„Unul dintre scriitorii cei mai productivi, ingenioși, dispuși să-și asume riscuri. ... O poveste inteligentă, explicită sexual, depănată în ritm rapid, plină de viață.“

Irish Times

Alessandro Baricco

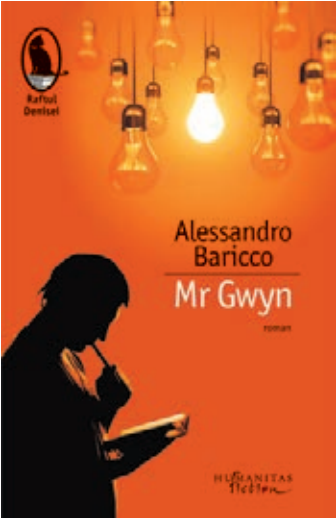
Alessandro Baricco
De trei ori în zori
Traducere din italiană de Vlad Russo
Editura Humanitas Fiction, 184 pp., 22 lei

De trei ori în zori este continuarea romanului Mr. Gwyn.

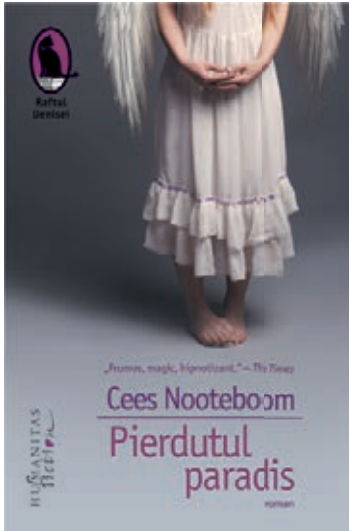
Noua ficțiune a lui Alessandro Baricco impresionează, dincolo de virtuozitatea stilistică, prin umanitatea personajelor, prin poezia luminoasă a descrierilor și prin poveștile vieților unor cupluri întâmplătoare, care se condensează în trei secvențe, la ora când ziua se îngână cu noaptea. Pesemne că Alessandro Baricco a hotărât în final să-i acorde această „altă viață” lui Jasper Gwyn, eroul romanului său omonim, dispărut fără urmă. Fiindcă eroul celor trei povestiri din volumul *De trei ori în zori* pare să fie chiar holul unui hotel, în care șapte personaje – trei cupluri și recepționarul hotelului – au parte de întâmplări stranii, total independente și totuși în chip straniu legate. Dacă

adăugăm că despre volumul în cauză se vorbește încă în ultimele pagini ale romanului *Mr Gwyn*, tradus în 2014 în colecția de față, iar „adevăratul” său autor este deconspirat acolo drept un enigmatic scriitor anglo-indian, mort între timp, întregul caz se învâluie într-un mister hotărât de instanța în puterea căreia se află totul. Un mister pe care cititorul este invitat să-l dezlege.

„Cezuri, frânturi, spații albe, omisiuni alcătuiesc țesutul fragil și aspru al acestui triptic exiguu care transformă fiecare detaliu într-o învăluitoare discontinuitate, într-o conexiune accidentată de perplexități sonore și de rostiri atenuate. O țeșătură stilistică compozită, împestrită și irizată de consonanțe, aflată în deplin acord cu scriitura aeriană și muzicală a autorului.” – *Il Tempo*

Cees Nooteboom

O poveste despre iubire și regăsire tradusă în peste 25 de țări

Alma este o tânără braziliancă fascinată de reprezentările îngerilor în arta Renașterii. Hotărându-se să plece din iadul care a devenit pentru ea São Paulo, călătorește, alături de o bună prietenă, dezinvolta Almut, la Sidney, unde încearcă să-și refacă viața. La un moment dat, în Perth, îngerii capătă pentru Alma o formă concretă. În partea cealaltă a lumii, criticul literar Erik Zondag se luptă cu propriii demoni: alcoolismul și obezitatea. În timpul unei cure purificatoare în Austria, destinul îi pregătește o surpriză: reîntâlnirea cu fata cu aripi de înger care i-a zdrobit inima în Australia.

Cees Nooteboom
Pierdutul paradis
Traducere din neerlandeză de Gheorghe Nicolaescu
Editura Humanitas Fiction, 184 pp., 25 lei

„În *Pierdutul paradis* Nooteboom combină magistral claritatea și lirismul intens.”
The Guardian

„Geniul lui Cees Nooteboom constă aici în felul unic în care integrează imaginile contemporane, mitice și istorice.”
The Washington Post

„Nooteboom este unul dintre cei mai mari romancieri moderni.”
A.S. Byatt

Fascinația Orientului Îndepărtat

Lesley Downer
Puntea viselor
Traducere din engleză de Carmen Săndulescu
Editura Humanitas Fiction, 448 pp., 42 lei

Cărțile lui Lesley Downer sunt traduse în peste 30 de limbi.

Inspirat din fapte reale, romanul *Puntea viselor* surprinde Japonia anilor 1870 – o epocă în plină schimbare, când, după războiul civil, civilizația occidentală începe să pătrundă în cultura tradițională, testându-i astfel limitele, deschiderea și reticența față de nou. Este momentul în care, după ce au fost învinse forțele shogunului, generalul Kitaoka, dezamăgit de noul regim, va pune la cale o răsccoală. În această perioadă tulbure se va naște frumoasa poveste de dragoste, aparent imposibilă, dintre Taka și Nobu.

„Raporturile dramatice dintre modernitate și tradiție, iubire și moarte, datorie și dorință sunt puse în evidență magistral în contextul unei epoci care se îndreaptă violent către un sfârșit inevitabil.”

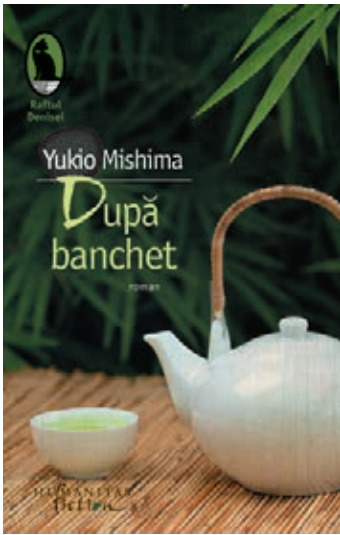
Times Literary Supplement

Kyung-sook Shin
Voi fi acolo
Traducere din coreeană de Diana Yuksel
Editura Humanitas Fiction, 312 pp., 34 lei

Una dintre cele mai apreciate scriitoare contemporane

După opt ani de tăcere, un telefon primit de Yun de la fostul ei prieten, Myeong-seo, reînvie amintiri din timpul studenției și redeschide răni vechi. Cu pătrundere intelectuală și un lirism bine dozat, ea revizitează momentele determinante ale anilor săi de formare: moartea mamei, relația profundă cu profesorul de literatură acum grav bolnav, exaltările primei iubiri, protestele studențești, prietenia ca remediu pentru singurătate și disperare. O parabolă care prin repetiție devine simbolică este cea a Sfântului Cristofor, văzută aici prin prisma literaturii și a artei ca mod de salvare și supraviețuire. Printre autorii ale căror scrieri sunt citate se numără Emily Dickinson, Rainer Maria Rilke, Francis Jammes și Paul Valéry.

Yukio Mishima
După banchet
Traducere din japoneză de Stanca Cionca
Editura Humanitas Fiction, 196 pp., 25 lei

Unul dintre cele mai bune romane ale lui Yukio Mishima

Inspirat de cazul politicianului Hachirō Arita, romanul descrie complicata relație de iubire dintre o femeie de o irepresibilă vitalitate, independentă, cu origini modeste, care și-a câștigat locul în societate răzbind prin propriile puteri, și un bărbat dintr-o veche familie distinsă, fost ambasador, candidat la postul de guvernator al orașului Tokyo, pe fundalul unei acerbe lupte politice.

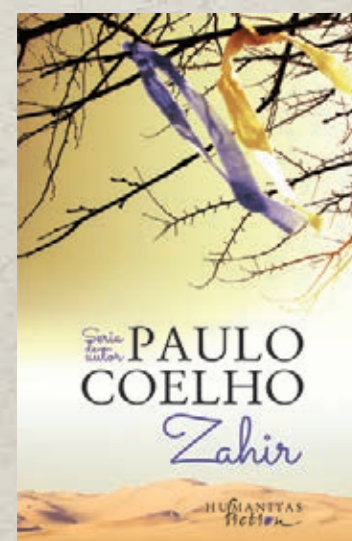
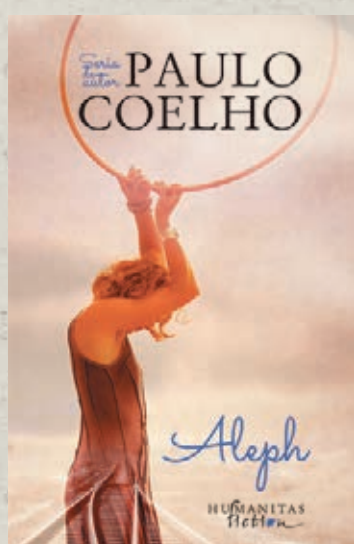
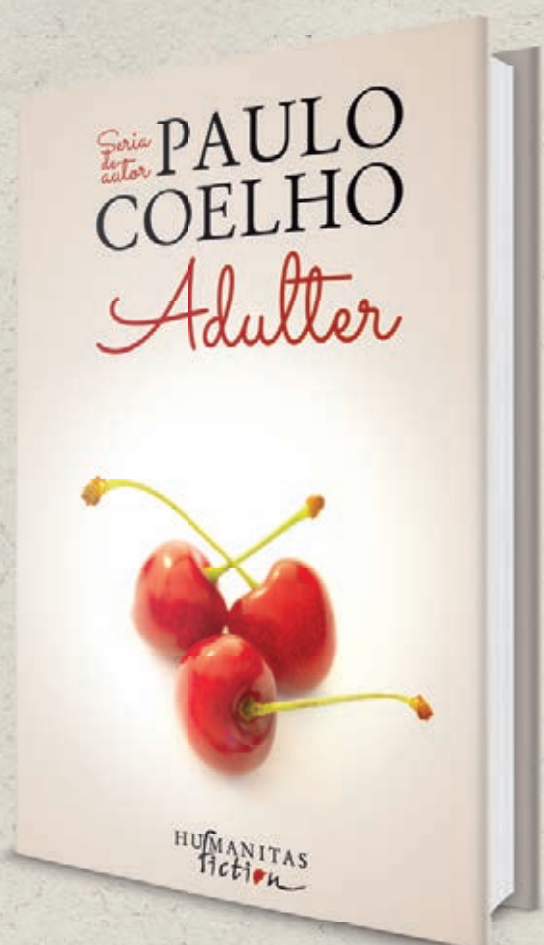
„Kazu, personajul feminin din *După banchet*, este cea mai importantă și mai profundă realizare din toată cariera de prozator a lui Mishima.”

The New Yorker

„Un stil simplu însă plin de subtilități, poetic... uluitor.”
The Atlantic

Seria de autor PAULO COELHO ediții 2015

serie coordonată de Denisa Comănescu

peste un milion de exemplare
vândute în România

Eveniment editorial

T.S. Eliot
Pisicoteca practică a lu' Moș Pârșu
 răsădită în sol autohton de Florin Bican
 Colaje de Mihail Coșulețu
 Editura Humanitas, 80 pp., 32 lei

După 29 de ani de căutări, de citire și răsцитire a versurilor pisicești ale lui Eliot, inspirația unei traduceri izbutite a venit pe negândite, în timpul unui spectacol de operă. În loc de o traducere fidelă, cu pisici ștergând-o englezește pe malurile Tamisei, prin locuri și timpuri puțin cunoscute unui cititor român, Florin Bican a făcut o genială *transplantare* a versurilor lui T.S. Eliot în spațiul românesc și bucureștean. Pisicile vorbesc ca niște cocalari de cartier, au șmecheria băieților de băieți și tonul manelistului care trece strada cu o scobitoare-n colțul gurii. Abia prin magia transplantării în spațiul nostru cel de toate zilele, poezia lui Eliot își regăsește rima și ritmul originare și e mai sprintară ca oricând. O mare reușită poetică pendulând duios între umor și năstrușnicie. O Românie mieunând dâmbovițean.

Cum și de ce am tradus „Pisicile” lui Eliot

interviu cu Florin Bican

Humanitas: După ce citești *Pisicoteca practică a lu' moș Pârșu* îți vine să fredonezi cam așa: „Din Giulești până-n Vitan, lumea toată-i un motan!” Cum a devenit *Old Possum's Book of Practical Cats* a lui Eliot un manual atât de haios despre pisici bucureștene?

Florin Bican: Această transformare este rezultatul unui îndelung proces de internalizare. Am descoperit „Pisicile” lui Eliot când eram în liceu și, după ce le-am citit și răsцитit în transă, am tot frecat un disc de vinil pe care T.S. Eliot însuși își citea incantațiile feline, până le-am învățat pe dinafară. Poemele au dospit apoi în mine, înglobându-mi și altoindu-mi experiențele, care, în mod predominant și inevitabil, erau bucureștene. Așa că săracele pisici n-au mai avut nici o șansă – s-au naturalizat în contextul dâmbovițean al trăirilor mele de atunci. Motiv pentru care mi-a fost cu neputință să le fac să sune convingător în primele mele tentative de traducere mimetică, întinse pe parcursul următorilor aproape treizeci de ani. De-abia când le-am tradus analogic, într-o limbă care venea la pachet cu o realitate „care este”, au devenit și în română „haioase”, conform cu originalul.

Humanitas: În ce fel se strecoară un traducător priceput în pielea autorului și, odată intrat în ea, cum scapă de literalitate? Este transplantarea (pe care o folosiți în volumul pisicilor) unica soluție?

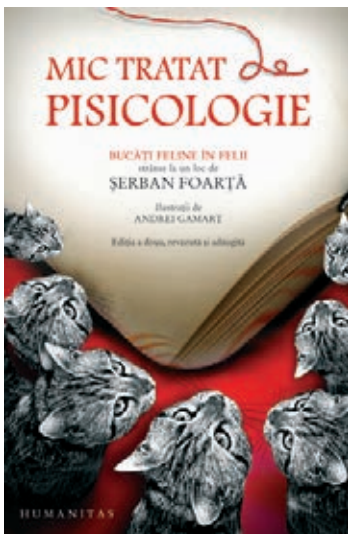
Florin Bican: De regulă, traducătorul se strecoară în pielea autorului, vorba lui Urmuz, „pe cale chimică, prin sintheză”. Dar eu nu am avut curajul să mă strecor în pielea lui Eliot – mă intimidau *Cvartetele* și *The Waste Land*. . . Așa că l-am lăsat pe El(iot) să se strecoare în pielea mea, „prin osmosis”, am putea zice. În cursul acestui proces, literalitatea se filtrează de la sine și dispare, fiind înlocuită, oricât de pleonastic ar suna, de o nouă originalitate. Se obține astfel ceea ce traductologul James Holmes numea un „metapoem” – un obiect care diferă fundamental de poemul din care derivă, prin faptul că nu are o relație directă cu realitatea descrisă de acesta, ci o relație intermediată de textul-sursă. Desigur, transplantarea nu este *unica* soluție – în general, nu cred în soluții unice. Iar când e vorba de traducerea poeziei, James Holmes

semnalează patru formule posibile – traducerea mimetică, analogică, organică și deviantă. Și am o vagă bănuială că acestea nu-s toate. Dar fiecare dintre ele are avantaje și dezavantaje. Cred că, în cele din urmă, soluția e să te concentrezi cu totul asupra avantajelor și să-ți asumi, senin, rezultatul.

Humanitas: Se zice că oamenii se împart în două categorii: iubitorii de pisici și iubitorii de câini. După ce citești *Pisicoteca* e greu să nu devii iubitor de pisici. Nu cumva aveți vreo pisică și ea a fost principala sursă de inspirație a traducerii jucăușe și pline de viață românească a lui T.S. Eliot?

Florin Bican: Eu sunt mai degrabă iubitor de câini. Și nu cred ca traducerea *Pisicoteii* să mă fi transformat în iubitor de pisici. Dar mă bucur să aflu că incontestabila iubire de pisici care face originalul să ticăie a supraviețuit în traducere – mi se pare forma esențială de fidelitate a unei traduceri față de original. Metapoemul, ca să revin la Holmes, nu face decât să repună în scenă originalul, rămânând cât mai fidel *parametrilor* textului-sursă, în măsura în care această fidelitate nu încalcă integritatea poetică în limba-țintă. Dar să nu teoretizăm... E drept că atunci când am tradus „Pisicile” în varianta finală am avut, indirect, o pisică, în sensul că am fost obligat, fatalmente, să conviețuiesc cu ea. Sau ea cu mine. Dar nu-mi plăcea deloc animalul cu pricina, deși mărturisesc că am plâns atunci când a murit (nu din cauza mea, mă grăbesc să adaug). Era însă o pisică germană, așa că n-avea cum contribui la infuzia de viață românească în traducerea poeziilor lui Eliot. Această infuzie se datorează, cred, faptului că la momentul respectiv eram departe de București și de România, iar memoria mea, privată de suportul ei original, recrea spontan scene de acolo, într-o formulă concentrată. Dar dacă ne imaginăm că „Din Giulești până-n Vitan, lumea toată-i un motan” – și dacă citești, ca bucureștean, „Pisicile” lui Eliot, nu ai cum să nu-ți imaginezi așa ceva –, atunci da, poți spune că principala sursă de inspirație a fost o pisică.

■ ■ ■

Șerban Foarță (ed.)
Mic tratat de psihologie
 Ilustrații de Andrei Gamart
 Editura Humanitas, 168 pp., 39 lei

Bucăți feline în felii strânse la un loc de Șerban Foarță

Ediția a doua, revăzută și adăugită

„Deosebirea dintre un câine și-o pisică? Cel dintâi cugetă într-ast fel: «Ei mă hrănesc, mă protejează, țin la mine. Pesemne că sunt zei.» A doua cugetă și ea: «Ei mă hrănesc, mă protejează, țin la mine. Pesemne că sunt zeu.»“ – Ira Lewis

Feline celebre, ca Pisica de Cheshire a lui Lewis Carroll sau Motanul-Încălțat al lui

Perrault, pisici aristocrate ca Myōbu no Otodoto, pisica de la curtea imperială a Japoniei, dar și Japonica lui Gellu Naum, pisicile mozartiene ale lui Eric-Emmanuel Schmitt, pisici frumoase, elegante, orgolioase, motani înțelepți și pisoii jucăuși... Un manual indispensabil iubitorilor de pisici, recomandat celor care vor să învețe să privească, să deprindă rafinamentul și grația. Cu profesori precum

Charles Baudelaire, Guillaume Apollinaire, Paul Verlaine, Jorge Luis Borges, Fernando Pessoa, Max Jacob, Raymond Queneau, Mircea Ivănescu, Emil Brumaru și mulți alții, aleși cu atenție de Șerban Foarță – doctor în psihologie –, care la rândul lor au fost cu toții elevi la școala de pisici, aveți șansa chiar de a învăța să deveniți scriitori.

Literatură română

Enel Brumăru
Motbanuștăreanu

Mărin Mălăescu-Mondrari
Cowboy din Ieremi

Antoaneta Răzvan
Mărcu
Nu cea mai frumoasă creație

Nadine Vlădescu
Porcu

Florin Biciac
Cel-ce-te-vede-și-n-sobă

Monica Pillat
Semnul de țigăre

Nadine Vlădescu (coord.)
Prieteni noștri imaginari
Editura Humanitas,
180 pp.

De ce oare ne gândim automat la copilărie când vine vorba de prieteni imaginari? Pentru că ne despărțim inevitabil, ca adulți, de naivitate, de puritate, de frecvența liberă a închipuirii? Chiar toți? Până și scriitorii?? Textele adunate aici de Nadine Vlădescu dau un răspuns mozaicat, semnat de treisprezece autori. Plus unul pe care însă n-o să-l găsiți în sumar: întâmplarea. Doar geniul ei jucăuș, inventiv și reparator poate face un întreg, parcă preexistent, dintr-un simplu Cuprins. Ce veți afla din această nouă carte scrisă la mai multe mâini? Că poți să te întrebi și la 91 de ani dacă nu cumva ești cealaltă, „imagi-nara”; că un copil poate trăi câteva zile în lumea proprie, dar poate și rămâne acolo pentru totdeauna; că unii părinți chiar îi văd pe prietenii închipuiți ai copilului lor; că poți fi certat de dublul tău ideal și multe altele. Dacă citiți, o să recăpătați pentru o vreme încântătoarea oglindă fermecată în care lucrurile se vedeau nu așa cum sunt, ci cum ar trebui să fie. Și o să vă gândiți, vrând-nevrând, că gustul acesta al ireparabilului, pe care ni-l dă viața, e totuși înțelept și subtil.

Tania Radu

De-a prietenii imaginari e o joacă foarte serioasă, ca literatură, ca scrisul, și pentru că prietenii imaginari ai prietenilor mei imaginari sunt prietenii mei reali, vă urez bun venit în lumea acestei cărți, vouă și tuturor prietenilor voștri, reali sau imaginari.

Nadine Vlădescu

PRIETENII NOȘTRI IMAGINARI

Volume mușcat și coordonat de
Nadine Vlădescu
HUMANITAS

Ana Drăgu
Bălanul imaginii

Dan C. Mihăilescu
Niciodată singur

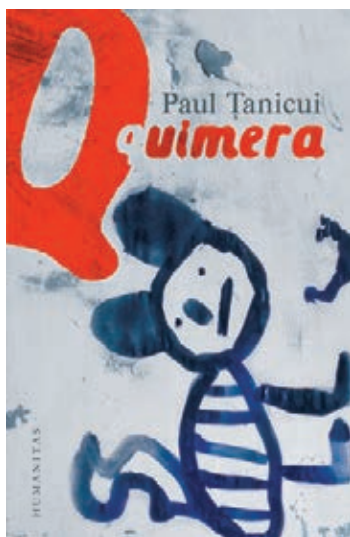
Răzvan Tănase
Mecul Print

Ioana Bot
Brăduțu

Serban Rădă
Fratele nostru mort

Robert Șerban
Căsu, Dădu, Jân
a-mă blâni lui Magiul

Eden Vlădăreanu
Căsu

Paul Țanicui
Quimera
Editura Humanitas,
192 pp., 23 lei

Mihai Măniuțiu
Aventurile hingherului în Balkanya
Editura Humanitas,
284 pp., 35 lei

Povești de dragoste la prima vedere
Gabriel Liiceanu
Adriana Bittel
Radu Paraschivescu
Ana Blandiana
Ioana Pârvolescu
Editura Humanitas,
144 pp., 29 lei

Am citit *Quimera* cu plăcerea pe care numai o carte fermecată, frumoasă, plină de poezie ți-o poate da. Paul Țanicui e un fel de rudă de sânge cu Twain și Márquez. Are darul povestirii, dar și încă ceva la fel de important: este un scriitor liber! Poate primul scriitor român liber din 1989 încoace! Un talent profund contemporan, conectat la literatura de primă mână de oriunde din lume. — **Andrei Codrescu**

Mihai Măniuțiu a ajuns la esență. Înăuntrul ființei. Acolo unde nu mai sunt(em) decât eu și cu mine. Hingherul și umbra lui. Încotro? Și la ce bun? Există ieșire, ispașire, izbăvire? „Suntem în limbă”, dragă prietene, ar spune camusianul Clamence din *Căderea*. Adică în anticamera infernului. Bun venit!

Dan C. Mihăilescu

Când Gabriel Liiceanu, Adriana Bittel, Radu Paraschivescu, Ana Blandiana și Ioana Pârvolescu sunt autorii poveștilor, nu-i exclus să faceți un *coup de foudre* pentru carte. Bucurați-vă în tihnă de ea. Face parte dintre acele lucruri rare care dacă n-ar exista ar trebui inventate.

Audiobookuri

11 autori Humanitas citesc cele mai frumoase pagini – audiobook aniversar
Humanitas 25 de ani
Humanitas Multimedia, 2 CD-uri, 55 lei

Ana Blandiana
Lucian Boia
Mircea Cărtărescu
Andrei Cornea
Neagu Djuvara
Gabriel Liiceanu
Dan C. Mihăilescu
Radu Paraschivescu
Ioana Pârvolescu
Andrei Pleșu
Horia-Roman Patapievici

Gabriel Liiceanu
Povestea maiorului Ion Pătrulescu
Lectura Răzvan Vasilescu
Cu o prefață în lectura autorului
Humanitas Multimedia, 33 lei

După ce în 2013 am publicat *Dragul meu turnător*, mai mulți cititori m-au întrebat cum de am reușit să fac rost de povestea maiorului Pătrulescu, căci așa se chema unul dintre capitolele cărții. Mi-o dăduse chiar el? Deci îl cunoscusem? O scrisese de mână? Îi cerusem eu să o scrie?

Gabriel Liiceanu

E.M. Cioran
Lacrimi și sfinți
Lectura Răzvan Vasilescu
Humanitas Multimedia, 2 CD-uri, 55 lei

Cioran — după ce-l citești, ar fi bine să te hrănești cu el. Minunat ar fi să-l înveți și, cu adevărat important, să-l spui și altora.

Răzvan Vasilescu

Grigore Leșe
Cum au înflorit horile în glasul meu
Humanitas Multimedia, 25 lei

Horea te împlinește, te face om întreg. Când viețuim în duhul horilor, traiul de zi cu zi este bucurie. Horind, sunt și nu sunt pe lumea asta, sunt ochiul nevăzut dintre strămoșii mei și urmașii mei.

Grigore Leșe

Ediție de colecție

Mateiu I. Caragiale

Craii de Curtea-Veche

Cu ilustrații de Răzvan Luscov

Un roman-album de acuarele și desene care reînvie Bucureștiul secolului al XIX-lea într-un tango pătimaș al grădinilor, străzilor, prăvăliilor, interioarelor de epocă ori mahalalelor noroioase. Toate acestea sunt populate cu portrete în peniță ale celebrelor personaje ale cărții. E ca și cum scriitorul s-ar opri din când în când din poveste și ar desena el însuși locurile și oamenii pe care-i observă. Veninul, veghea, vițiul, purpura asfințitului în grădinile toamnei de altădată ori iubirile, care diafane, care voluptuoase, se trezesc la viață în fiecare pagină în care desenul ilustrează textul și textul ilustrează desenul. Mâna de artist a lui Răzvan Luscov se strecoară atât de subtil în atmosfera romanului, încât nu se mai simte nimic din munca uriașă de documentare care stă la începutul acestei ediții unice a romanului lui Mateiu Caragiale. O carte de citit în tihnă și de privit îndelung.

Farmecul „anapoda” al Bucureștiului

interviu cu Răzvan Luscov

Humanitas: Stimate domnule Răzvan Luscov, ilustrațiile *Crailor de Curtea-Veche* sunt reconstituiri, adesea în filigran, ale Bucureștilor de început de secol XIX. Ați făcut o muncă de detectiv nu numai în arhive, dar și în textul lui Mateiu Caragiale. În ce fel v-a marcat această experiență de traducător în acuarelă și peniță?

Răzvan Luscov: Am „cotrobăit” atât prin tot felul de locuri, după imagini, cât și prin opera critică, abundentă, a universului matein și mai ales al *Crailor*. Înainte să mă apuc să ilustrez

fermecător de „anapoda”, pline de curți îmbătătoare, de liniștea tulburată doar de gugustiuci, este veche, de când eram în școala generală. Am păstrat-o în mine și în liceu, când cutreieram străzi care, mai târziu, unele dintre ele, aveau să fie demolate. Astfel, după mine, cel mai frumos pasaj al romanului este „...între Sfântul Constantin și Sfântul Elefterie, de la Giafer la Pricopoaia, acolo unde azi stăpânește paragina, se ținea grădină de grădină, numai pomi roditori, liliac, bolte de viță. Mușșelul și nalba năpădeau curțile, pretutindeni leandri,

Mateiu I. Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*

Ilustrații de Răzvan Luscov

Editura Humanitas, 400 pp., 119 lei

Volum publicat în coeditare cu Monitorul Oficial R.A.

care am desenat în grabă, pe întuneric, sau, ca să nu-mi deranjez familia (nefiind la atelier), pe mașina de spălat din baie. Voluptatea vine din plăcerea de a transpune direct și cu emoție (prin gestul mâinii, mai nervos, mai liric sau satiric, cu zâmbet sau cu tristețe) sentimentele legate de text, pe hârtie. Voluptatea este a amorului făcut cu hârtia, cu tușul, cu greșelile, cu frica eșecului, cu speranța ieșirii din dificultate (este vorba de schițe făcute direct în tuș și laviu, fără decalc), cu imaginea ce tocmai se naște. Pentru mine, textul ăsta a fost de o mare, fantastică, generozitate de imagini. Nu am putut scăpa de ele și, astfel, s-a născut această carte, la care am tras cu dinții, ca un câine care știe că nu trebuie să scape din prinsoare hrana.

■ ■ ■

acest roman, nu făceam parte din acest univers. Citisem cartea, cred că pe la 15–16 ani, dar nu-mi mai aduc aminte dacă nu cumva „în diagonală” și nici cât de mult înțelesesem. Aveam niște amintiri vagi. Acum pot să spun că sunt absolut vrăjit! Am citit cartea de cel puțin o sută de ori (de-a lungul a cinci ani de lucru), bașca lectura senzațională a lui Andrei Pleșu. Este o bijuterie! Iar eu nu fac încă parte din clubul „secret” al inițiaților.

H.: Întâlnirea ilustrațiilor cu textul este atât de fericită, încât cititorul nu mai distinge cine pe cine ilustrează: artistul pe scriitor sau scriitorul pe artist. Veți fi avut o întâlnire imaginară privilegiată cu Bucureștiul și cu personajele lui Mateiu Caragiale?

R.L.: Da, cred că am avut. Oricum, pasiunea mea de gurmaș al imaginilor Bucureștiului, al cartierelor sale pitorești,

rodii, lămâiță, la ferestre se înghesuiau ghivecele de garoafe, de mușcate, de cercești, de indrușaim de șiboi. Iar dincolo peste gârle, închizând zarea, se împânzea, scăldat în verdeață, dealul Cotrocenilor!”

H.: *Craii...* ilustrați adună, pe fiecare pagină, într-o amețitoare fluiditate, galerii de portrete. Cum v-a venit ideea să faceți dintr-un roman atât de sofisticat și dependent de cuvinte o carte grafică voluptuoasă ca un tango?

R.L.: Ideea nu mi-a venit mie. Eu am fost grozav de speriat la propunerea lui Gabriel Liiceanu de a ilustra această carte, care este ilustrată deja în cuvinte, cum spuneți. Sunt speriat și acum de perspectiva inadecvării. Oricum, m-am îndrăgostit de ceea ce au născut cuvintele în mintea celui care gândește în imagini. Năluca mi-au apărut astfel, din senin, și nu știu de unde, mai ales noaptea, pe când eram în pat, motiv pentru

Evenimente editoriale

Jeni Acterian

Jurnalul unei fete greu de mulțumit

text integral, stabilit după manuscris

Jurnalul unei fete greu de mulțumit, o carte rară, de felul celor – puține – care definesc o epocă și marchează generații de cititori, apare pentru prima oară în ediție integrală, ilustrată cu fotografii inedite. Restituim publicului cu fidelitate, în integralitatea lor, cele douăzeci și opt de caiete cu însemnările lui Jeni Acterian. Ele cuprind perioada 1929–1953 și sunt însoțite de un aparat critic ce lămurește neclaritățile și întregeste deopotrivă imaginea unei lumi apuse și traiectoria unui destin meteoric.

Asemenea *Jurnalului* lui Mihail Sebastian, singurul comparabil ca importanță, *Jurnalul* lui Jeni Acierian stă mărturie pentru o întreagă generație: pe Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Emil Cioran, Constantin Noica, Petre Țuțea, Marieta Sadova, Alice Botez, Alexandru Dragomir, Cella Delavrancea, Emil Botta, Nae Ionescu și mulți alții autoarea i-a cunoscut îndeaproape și-i descrie totdeauna lucid și inteligent. Sub semnul aceleiași intransigente lucidități, ce nu exclude autoironia, stau lecturile nesfârșite, viața artistică la care participă cu frenezie, evenimentele istorice sau personale, și chiar dragostea și moartea – prezentă obsesiv și premonitoriu.

Jeni Acterian

Jurnalul unei fete greu de mulțumit

Îngrijire de ediție, traduceri din franceză,
engleză, note și prefață de S. Skultéty
Editura Humanitas, 752 pp., 65lei

Jeni Acterian în tinerețe.

Jeni în mijlocul familiei Benlian, dinspre mamă.

l'histoire par Henry de Montherlant. Vraiment je n'arrive
 pas à me persuader que le livre est écrit il y a
 55 ans. Pourtant si est écrit Paris Octobre 1933, fin 1933.
 Il est jeune, jeune et neuf. Dans son style dans
 la franchise de sa expression dans tout. Tout est
 neuf et jeune. Il est d'ailleurs la même impression
 que celle que j'ai eue quand j'ai écrit, l'été à
 l'Amazonie. Pourquoi est-ce que j'ai cette impression.
 Je n'en sais rien. Mais vraiment quand je lis
 ce livre il m'est impossible de penser que ce
 auteur a vécu dans la dernière quinte et
 court de l'époque, passé par les salons
 antiques où les femmes s'attachaient - - -
 vraiment impossible. Quand je suis 1990 je suis
 une œuvre de renouveau et je vois des parobismes :
 parfois je vois des gens boules et maniaques et
 à l'idée que je vois les femmes soumises que
 ça me fait grincer des dents. Et vraiment ça
 n'a pas de sens mais c'est plus fort que
 moi, hier vous pensez auant je suis en ce

Amințirile colonelului Lăcusteanu

text integral, stabilit după manuscris,
cu un comentariu istoric de Ioan C. Filitti

Amintirile colonelului Lăcusteanu

Cu un comentariu istoric

Editura Humanitas, 320 pp.

Un alt fel de istorie

Român verde, conservator, rusofil, de temperament sanguin-coleric – acesta pare a fi, după propria-i mărturisire, ofițerul de carieră Grigore Lăcusteanu. Se numără printre puținii care simt nevoia să așternă pe hârtie gânduri despre sine, despre familie ori despre lumea în care trăiesc. Judecat în perspectiva istoriei, secolul al XIX-lea românesc a fost jalonat de evenimente dramatice, răsturnări haotice, acțiuni surprinzătoare – unele cu final fericit. Epuizarea regimului fanariot, mișcarea olteanului Tudor Vladimirescu, năvala grecilor eteriști conduși de Alexandru Ipsilanti, domniile pământene, Regulamentul Organic, Revoluția de la 1848, domniile impuse în virtutea Convenției de la Balta Liman, Unirea Principatelor, cu septenatul lui Alexandru Ioan Cuza – toate acestea au marcat în chip inexorabil o generație. Or, din perspectiva lărgirii orizontului de cunoaștere, pe care ne-o dorim cu toții, *Amintirile Lăcusteanului* dobândesc un interes neașteptat.

Ion Stefan Filitti

[illegible]

Memorialistică

Vasile Th. Cancicov
Jurnal din vremea ocupației, vol. I
Ediție îngrijită de Daniel Cain
Editura Humanitas, 400 pp., 45 lei

James Oscar Noyes
România, țară de hotar între creștini și turci
Traducere din engleză de Eugen Popa
Editura Humanitas, 352 pp.

Impresiuni și păreri personale din timpul războiului României

„La 13 august 1916 am intrat în război, la 31 decembrie 1918 România ia loc la masa Conferinței de Pace. Ce s-a petrecut în acest răstimp este rodul celor ce am scris aici.” Aceasta este ultima însemnare din impresionantul jurnal pe care fostul deputat Vasile Th. Cancicov îl ține, cu conștiinciozitate și perseverență, pe durata a 870 de zile. Este perioada în care și el cunoaște, alături de concetățenii săi, toate stările provocate de intrarea țării în prima conflagrație mondială: entuziasm, agonie și extaz. Mai precis, idealuri spulberate, privarea de libertate, nesiguranța zilei de mâine, ravagiile politicianismului, povara ocupației străine, regăsirea neașteptată a speranței. Deseori citate, însă niciodată reeditate, *Impresiunile și părerile personale* ale lui Vasile Th. Cancicov au reprezentat, până astăzi, mai degrabă o raritate bibliografică. Spre deosebire de alte însemnări asemănătoare, acestea au reușit să treacă testul timpului. Nu doar prin dimensiunile sale impresionante, ci mai ales prin calitatea informațiilor conținute, jurnalul lui Cancicov ne dezvăluie felul în care a luat naștere România Mare. Totul este dezvăluit cu franchețe, fără cosmetizări, cu adevăruri dureroase și rostite până la capăt.

Daniel Cain

Trupele lui Falkenhayn pe Lipscani (6 dec. 1916).

Soldați turci împingând piese de artilerie grea sub supravegherea ofițerilor austro-ungari (1917).

Aventuri dintr-o călătorie prin Europa răsăriteană și Asia apuseană

În anul 1854, atras de mirajul Orientului, un tânăr doctor din Statele Unite pornește spre teatrele de luptă ale Războiului Crimeii. În călătoria de la Viena la Constantinopol face oprirea obligatorie la București, unde misteriosul Stephen Lakeman, alias Mazar pașa, îi găsește un post de chirurg în armata otomană. Patru ani mai târziu, întors acasă, va publica prima carte despre români scrisă de un american – o mărturie prețioasă a momentului istoric în care „latinii de la Dunărea de jos” pătrund în conștiința Occidentului.

James Oscar Noyes este un om de solidă cultură clasică și cu vaste cunoștințe istorice, prin care filtrează și experiențele directe, și amănuntele pe care le află din scrierile călătorilor care l-au precedat. Descrierea moravurilor, a tradițiilor și a priveliștilor din Valahia, a marii tabere franco-britanico-otomane de la Varna, a călătoriei pe Marea Neagră spre capitala imperiului și a splendorii și sordidului Constantinoplei sunt pagini care pot fi oricând cuprinse într-o antologie a reportajului de călătorie romantic.

Istorie

Ultima dorință a reginei Maria

Tatiana Niculescu Bran
Regina Maria, ultima dorință
Editura Humanitas, 184 pp., 25 lei

Tatiana Niculescu Bran

Caseta cu inima reginei Maria, din argint aurit și 306 pietre prețioase, cu valoare de inventar 1 500 000 lei, fără număr de inventar – din nota de inventar a Muzeului de Istorie a R.S.R., 1974 (sus), Salonul de Aur al Castelului Pelișor (jos).

„O carte monumentală, copleșitoare prin măreție și realism.“ – *Wall Street Journal*

Ian Buruma
Anul Zero: 1945, o istorie
Traducere din engleză de Anca Bărbulescu
Editura Humanitas, 424 pp., 45 lei

O istorie a ororilor în 100 de episoade

„O carte ciudată, sclipitoare, despre care se poate discuta la nesfârșit și care ar trebui să se afle la îndemâna tuturor celor care studiază istoria.“

Kirkus Reviews

Matthew White
Marea carte a inumanității
Traducere din engleză de Dana-Ligia Ilin
Editura Humanitas, 812 pp., 89 lei

Alexandru Teodorescu
Celula de minori
Editura Humanitas, 280 pp.
Volum apărut cu sprijinul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Ian Buruma face o radiografie a anului 1945 pornind de la o mică istorie familială pentru a se instala apoi într-un moment de cotitură al istoriei mari. După ani de atrocități și suferințe, oamenii sunt nerăbdători să se întoarcă la „normalitate“, să-și reia viețile de acolo de unde le-a întrerupt războiul, dar lumea aceea a dispărut pentru totdeauna. Deopotrivă în Europa și în Asia, femeile și bărbații trăiesc exaltarea speciei abia scăpate de la dispariție, foametea face ravagii și dorința de răzbunare e mai vie ca oricând. *Anul zero* e o poveste cutremurătoare despre trecut și o lecție amară despre viitor.

A pleca de la zero înseamnă a lua totul de la capăt. Dar oare poți să iei totul de la capăt după un război care a schimonosit planeta? Poți să ceri doar dreptate, nu și răzbunare? Poți să ierți? Poți să ieși teafăr din cel mai negru coșmar? Sunt câteva dintre întrebările pe care și le pune Ian Buruma într-o carte fundamentală pentru înțelegerea a ceea ce s-a întâmplat cu adevărat după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial. Pornind de la experiența prin care a trecut tatăl său, Ian Buruma scrie despre câteva dintre lucrurile care au marcat anul 1945: reinsertia supravieșuitorilor, violența anarhică sau sistematizată, răzbunarea sălbatică, fanatismul, concesiile, cedările și complicitățile fără de care nu se putea pune problema revirimentului. 1945 a fost un an tulbure și însângerat („Iar sângele cere sânge“, după

cum spune Macbeth). A fost anul în care unii vinovați pentru oroarea războiului au plătit, iar alții au scăpat. A fost anul în care s-au descoperit ororile din lagărele de exterminare naziste. A fost anul în care torționarii au cumpărat de pe piața neagră certificate de supravieșuitori ai lagărelor. A fost anul în care, întorși acasă mai mult morți decât vii, unora dintre supravieșuitori li s-a spus: „Și la noi a fost rău. Ne-au furat bicicleta“. 1945 sau Anul Zero a fost și punctul de plecare al ideii și construcției europene, animate de idealurile generoase, deși utopice, ale păcii eterne și unității creștine. Și chiar dacă, așa cum scrie undeva Monica Lovinescu, „în rău, specia umană ne va surprinde mereu“, 1945 a fost anul în care lumea s-a redeprins cu un adevăr esențial: că temperatura naturală a existenței noastre e temperatura libertății.

Dinamica unei regiuni cu granițe volatile

„Unul dintre cele mai pertinente studii despre politica, rivalitățile regionale și situația economică a lumii arabe.“

Washington Post

Peter Mansfield, Nicolas Pelham
O istorie a Orientului Mijlociu
Postfață de Valentin Naumescu
Traducere din engleză de Cornelia Dumitru
Editura Humanitas, 340 pp.

Cartea lui Peter Mansfield este unanim considerată una dintre cele mai autorizate sinteze de istorie a Orientului Mijlociu. Autorul, diplomat, apoi jurnalist, a petrecut mulți ani în această tumultuoasă zonă a lumii în care, de milenii, musulmanii, creștinii și israeliții își dispută stăpânirea unor teritorii în mare parte aride, dar esențiale pentru identitatea lor culturală și religioasă. Având privilegiul de a cunoaște direct puternicele frământări ale unei lumi atât de diferite de Europa, autorul a avut și mijloacele de a elabora pentru publicul occidental un ghid de înțelegere a complicatei istorii a regiunii. Rezultatul este o istorie admirabil alcătuită, surprinzător de limpede, care începe cu vremurile biblice și care devine alertă, luxuriantă și bogată în observații economice, sociale și culturale odată cu expediția pornită în 1798 de Napoleon în Egipt și în Siria. Vom vedea cum, în două sute de ani, din vechile provincii ale Imperiului Otoman s-au ridicat statele care nici astăzi nu și-au găsit liniștea și configurația definitive, oscilând între tradiția islamică și modernitatea occidentală. Vom descoperi rădăcinile fundamentalismului islamic și efectele sale în Israel, în lumea arabă și mai ales în Siria, odată cu izbucnirea războiului civil în 2011. O postfață semnată de Valentin Naumescu completează volumul, furnizându-ne informații și explicații despre înfricoșătoarea entitate căreia în fiecare zi emisiunile de știri îi spun, pur și simplu, Statul Islamic.

Celula de minori Cinci ani în închisorile și lagărele de muncă forțată comuniste

Alexandru Teodorescu s-a născut în 1941, în București, și a învățat la Liceul „Matei Basarab“. În 1958, în ultima clasă de liceu, intră în organizația anticomunistă Frontul Eliberării Naționale înființată de colegul său, Mihai Stoica Olteanu. Organizația a avut 13 membri și a funcționat până mai 1959, când au fost cu toții arestați (minori fiind) pentru uneltire și pentru că în octombrie 1958 răspândiseră manifeste cu prilejul împlinirii a doi ani de la Revoluția din Ungaria. După 1960 nu au mai funcționat astfel de organizații ale elevilor. Despre „grupul de la Liceul «Matei Basarab»“ s-a scris în *Scânteia tinerețului*

în 1959 și 1960, membrii organizației fiind numiți „bandiți contra-revoluționari“. Elevii au primit condamnări între 6 și 23 de ani ani de închisoare și muncă silnică. În aprilie 1964 li s-au comutat pedepsele și au fost eliberați. Autorul a stat în beciurile Securității de la Uranus (mai–august 1959), a trecut pe la Jilava (27 august 1959–mai 1960), lagărul de muncă de la Luciu-Giurgeni (mai–octombrie 1960), lagărul de muncă de la Grădina, din Balta Brăilei (octombrie 1960–aprilie 1964). În septembrie 1964, la câteva luni de la eliberare, începe să fie urmărit de Securitate.

Călătorii

2 oameni, 1 motocicletă, 14 luni în Africa

Ana și Ionuț sunt *dream team*-ul alături de care aș merge până la capătul lumii și înapoi. *Oyibo* e un imbold pentru a-ți urma visul. Care are toate șansele să se împlinească dacă îți iei inima-n dinți, te deconectezi de la „virtual” și faci pasul către „real”. O poveste pe care mi-ar plăcea s-o fi trăit eu.

Alex Găvan, alpinist

Oyibo nu te va lăsa indiferent, să știi. S-ar putea să-ți vină să-ți dai demisia, să pleci în lume, s-ar putea chiar să vrei să faci asta cu o motocicletă. S-ar putea să vrei să fii viu.

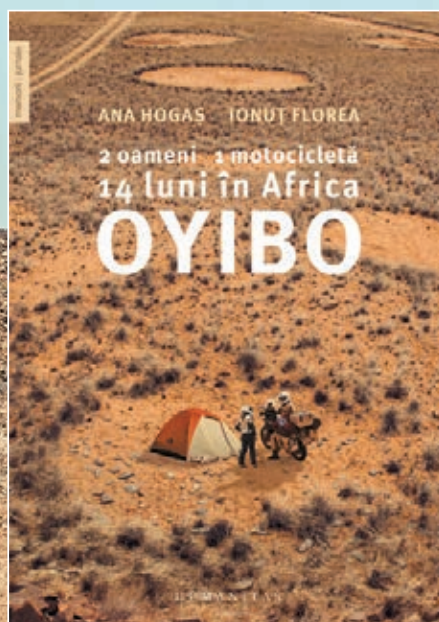
**Mihai Barbu, fotograf,
autorul cărții *Vând kilometri***

Ana Hogas, Ionuț Florea
*Oyibo: 2 oameni, 1 motocicletă,
14 luni în Africa*
Editura Humanitas, 408 pp., 39 lei

Din doi „oameni albi” și o „Africă neagră” a ieșit o combinație foarte colorată.

Sega, autorul romanelor *Namaste*

Sabina Fati
Singură pe Drumul Mătășii
Prefață de Tania Radu
Editura Humanitas, 456 pp., 47 lei

80 de zile, 15000 km, 2500 de ani de istorie

Femeie. Blondă. Singură. Pariul ei? Drumul Mătășii în 80 de zile. București–Beijing cu avionul, apoi, pe drumuri terestre, pe urmele negustorilor de altădată, prin Kîrgîstan, Kazahstan, Tadjikistan, Uzbekistan, Turkmenistan, Iran, Azerbaidjan, Georgia, Turcia, Marea Neagră, înapoi acasă. Jurnal, carte de istorie și de aventuri, dicționar politic. Călătoria Sabine Fati este un drum către privirea celuilalt: asiatic, de multe ori bărbat, adesea reprezentant al unei autorități de stat, cu totul diferit în gândire și simțire, intrigat de prezența curajoasă a unei femei care vine din vestul Estului... *Singură pe Drumul Mătășii* e o carte palpitantă, incitantă și mustește de informații la zi, utile pentru oricine încearcă să înțeleagă în ce lume trăim.

Elizabeth Gilbert
Lecții de magie: Cum să-ți cultivi creativitatea
Traducere din engleză de Cornelia Dumitru
Editura Humanitas, 236 pp., 35 lei

Aventura creativității

Elizabeth Gilbert este autoarea bestsellerului
Mănâncă, roagă-te, iubește

Nimeni nu cunoaște mai bine drumurile sinuoase ale creativității decât Elizabeth Gilbert, întruchiparea perfectă a propriei teorii: ca să crezi, fie în artă, fie în viața personală, nu trebuie decât să îndrăznești să te lași inspirat, și apoi să perseverezi pe calea pe care ți-o deschide inspirația. Astfel se produce Marea Magie. Astfel se preschimbă banalul cotidian într-un tărâm al bucuriei și al imprevizibilului.

După ce conferințele sale motivaționale TED s-au bucurat de mare succes, autoarea bestsel-

lerului *Mănâncă, roagă-te, iubește* s-a simțit inspirată să scrie un ghid de creativitate pentru numeroșii ei cititori, și nu numai. Cu stilul ei spumos, plin de umor, dar și cu seriozitatea cuiva care s-a dăruit cu totul muncii creative, Elizabeth Gilbert ne adresează un îndemn esențial: să scoatem la iveală comorile ascunse în noi și să alegem cea mai bună dintre viețile pe care le putem trăi. Cheia unei vieți fericite este să ne lăsăm conduși de curiozitate, nu de frică.

Eveniment editorial

Andrew Solomon

După bestsellerul *Demonul amiezii*, Andrew Solomon, finalist al Premiului Pulitzer și câștigător al National Book Award, revine cu o carte dedicată familiei și problemelor sale.

„Să fii părinte nu e o ocupație pentru perfecționiști“, scrie Andrew Solomon în *De parte de trunchi*, un volum documentat vreme de zece ani și care pornește de la întrebarea: Cum fac față părinții atunci când copiii nu le împlinesc așteptările, așadar atunci când așchia sare departe de trunchi?

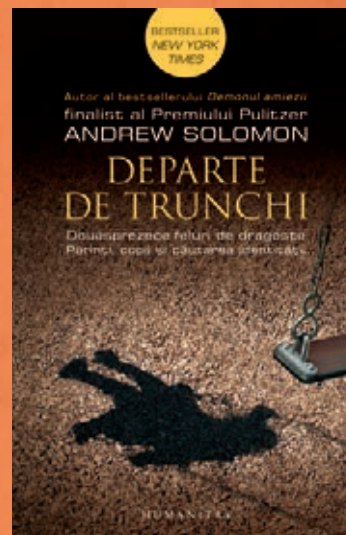
„Timp de mulți ani, identitatea mea principală a fost cea de istoric al tristeții. Imaginile disperării sunt admirate de cei mai mulți, iar pustiirea sufletească completă este în general considerată o răsfrângere a integrității autorului. Dar când am încercat să scriu despre fericire am avut revelația inversă, respectiv că nu poți scrie despre ea fără să pari superficial.

Scriitorul realist William Dean Howells i-a scris la un moment dat lui Edith Wharton că „publicul american își dorește tot timpul o tragedie cu final fericit“.

Implicația acestei observații era că nu putem digera imaginea regelui Lear, umblând nebun pe dealuri, fără posibilitatea izbăvirii la orizont. Eu aș vrea să ofer o interpretare diferită. Aș zice că ne stă din ce în ce mai mult în fire să căutăm transformarea. Oamenii afectează adesea o fericire pe care n-o simt; oamenii a căror nevroză s-a transformat în nefericire nu sunt doar nefericiți, ci și conștienți că au eșuat. Partea vitală a acestei înclinații spre lumină este însă convingerea de nezdrunțat că dezastrele își găsesc până la urmă rezolvarea, că tragediile sunt adesea doar o fază, nu și sfârșitul jocului.

Cartea de față caută să scoată la lumină noblețea ascunsă sub pongrirea lui Howells. Se bazează pe o idee și mai optimistă chiar, respectiv că finalurile fericite ale tragediilor au o demnitate mai presus de cea a finalurilor fericite ale comedilor, că nu numai transcend sentimentalismul la care face Howells aluzie, ci chiar oferă o satisfacție mai prețioasă decât una necălită prin suferință. Așa cum creștele zimțate ale Alpilor sunt sublime pentru romantic, la fel este și bucuria aceasta neobișnuită pentru caracterul acestor familii: aproape imposibilă, teribilă și teribil de frumoasă.“

Andrew Solomon

Andrew Solomon
De parte de trunchi

Traducere din engleză de

Miruna Voiculescu

Editura Humanitas, 892 pp., 97 lei

Andrew Solomon la lansarea volumului *Demonul amiezii* în Librăria Humanitas de la Cișmigiu. Autorul va reveni la București în prima parte a lui 2016.

Știință

colecții coordonate de Vlad Zografi

E oare universul infinit?

Infinitul e fără îndoială cea mai stranie idee pe care au avut-o vreodată oamenii. De unde provine și ce ne spune ea despre univers? Poate exista infinitul în realitate? Poți face un număr infinit de lucruri într-un timp finit? E oare universul infinit? Cum ar fi să trăim într-un univers în care nimic nu e original și în care tot ce poate fi făcut e într-adevăr făcut și refăcut la nesfârșit?

John D. Barrow

Cartea infinitului

Traducere din engleză

de Irinel Caprini

Editura Humanitas, 292 pp., 35 lei

Știința minții și mitul sinelui

Suntem Mașini-Eu, sisteme naturale de procesare a informației, apărute în procesul de evoluție biologică de pe această planetă. Eul este o unealtă – una care a evoluat pentru a controla și a prezice comportamentul propriu și înțelegerea comportamentului altora. Fiecare dintre noi își trăiește viața conștientă în propriul Tunel al Eului, nu în direct contact cu realitatea exterioară, ci posedând o perspectivă lăuntrică, de persoana întâi.

Thomas Metzinger

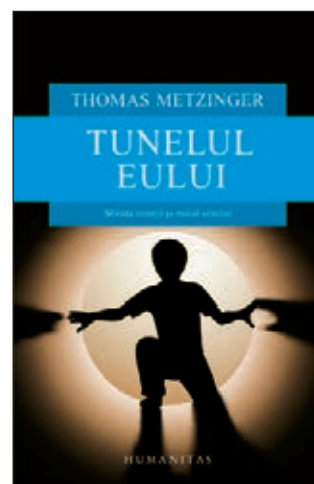
Thomas Metzinger

Tunelul Eului

Traducere din engleză

de Cristina Jinga

Editura Humanitas, 328 pp., 37 lei

Povestea banilor

colecție coordonată de Ștefan Liiceanu

De la originile la viitorul companiei

„Această «biografie» formulează întrebări utile: de unde vine compania și încotro se îndreaptă? Compania acoperă o arie istorică impresionantă... O asemenea canava istorică vastă este excelentă pentru a pune în perspectivă dezbaterile curente, reducând hiperbolele multor critici corporatiști... Micklethwait și Wool-

dridge formează un parteneriat prestigios și lucid... Condensând astfel istoria companiei, autorii oferă o prezentare foarte accesibilă, dramatică și ușor de citit a revoluției, crizei și supraviețuirii corporatiste.“

Ethical Corporation Magazine

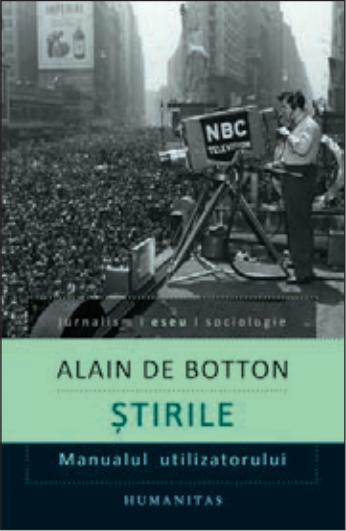
John Micklethwait, Adrian Wooldridge

Compania: Scurtă istorie a unei idei revoluționare

Traducere din engleză de Florin Sicoie

Editura Humanitas, 240 pp.

Alain de Botton
Știrile: Manualul utilizatorului
Traducere din engleză de Radu Paraschivescu
Editura Humanitas, 264 pp., 34 lei

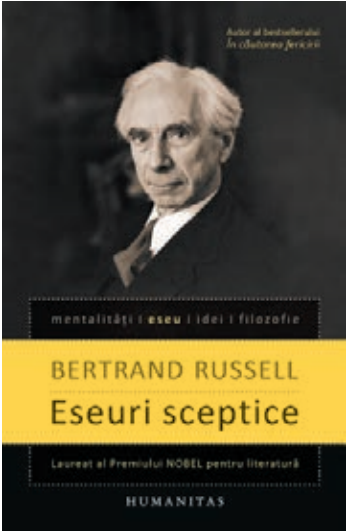
Ce mai e nou?

Știrile se angajează să ne pună în fața ochilor tot ceea ce se presupune că este mai neobișnuit și mai important în lume: o ninsoare la tropice, copilul din flori al unui președinte, o pereche de gemeni siamezi. Însă oricât ar fi de hotărâte să ia urma anomaliilor, lucrurile asupra cărora evită cu dibăcie să-și fixeze privirile sunt știrile însele și poziția predominantă pe care au dobândit-o în viețile noastre. [...] S-ar putea să avem nevoie de ajutor pentru ce ne fac știrile: pentru invidie și teroare, pentru emoție și frustrare; pentru toate lucrurile care ni s-au spus și despre care bănuim totuși uneori că ne-au făcut mai mult rău decât bine. De aici, ideea unui mic manual care încearcă succint să complice un obicei care, la ora actuală, a ajuns să pară puțin prea normal și inofensiv pentru binele nostru.

Alain de Botton

E dis-de-diminează și, încă în pat, te întinzi după smart-phone sau tabletă și cauți știrile. În curând o să trebuiască să faci duș și să dai zor ca de obicei, ca să pleci de acasă la timp, dar tot îți rămân câteva clipe ca să te plimbi pe canalele de știri. Din păcate, nimic din ce se-ntâmplă azi nu pare foarte ispititor. Prima știre, relativ nedumeritoare – „Arieratele pentru chirii cresc vertiginos în proiectul-pilot“ –, primește oricum un click în speranța că dincolo de titlu se află ceva mai palpitant: *Arieratele pentru chirii din cadrul unui proiect-pilot al guvernului prin care banii se plătesc direct chiriașilor au înregistrat o creștere importantă, spun cifrele. Într-una dintre zone se preconizează o pierdere de 14 milioane de lire sterline dacă noul sistem va fi aplicat pentru toți chiriașii. Plata chiriilor direct la beneficiari, și nu la proprietari, va constitui o parte importantă a noului Credit Universal. Conform unei declarații a Departamentului pentru Muncă și Pensii, experimentul a demonstrat că proiectul-pilot va putea fi aplicat în mod eficient la nivelul întregii țări.* Ești cam tot pe-acolo. O decizie de modificare a felului cum subvenționează guvernul plata chiriilor pentru salariații cu veniturile cele mai mici este evident importantă; o agenție de știri generoasă a investit timp și bani adu când aceste amănunte ale proiectului-pilot în atenția opiniei publice. Și totuși, nu e ușor să-ți pese. Nu-i ceva neobișnuit. Ni se întâmplă des să nimerim peste titluri aparent importante, care, în sinea noastră, nu ne fac să vibrăm.

fragment

Bertrand Russell
Eseuri sceptice
Traducere din engleză de S.G. Drăgan
Editura Humanitas, 268 pp., 35 lei

Există în lumea gândirii „mări primejdioase“ pe care nu pot naviga decât cei dispuși să-și înfrunte propria neputință fizică. Și mai presus de orice, există eliberarea de tirania Fricii, tiranie care le ascunde oamenilor lumina zilei și-i face în continuare nevolnici și cruzi. Nu s-a eliberat de frică cel ce nu cutează să-și contemple lucid locul în lume; și nimeni nu poate atinge măreția de care este capabil înainte de a se fi încumetat să-și înțeleagă propria micime.

Bertrand Russell

Testamentul unui cruciat raționalist care se îndoaia de puterea rațiunii.

John Gray

George Steiner
Gramaticile creației
Traducere din engleză de Adina Avramescu
Editura Humanitas, 378 pp., 42 lei

Erudit de o impresionantă cuprindere interdisciplinară, George Steiner este una dintre cele mai puternice voci ale reflecției umaniste contemporane.

În clipa în care penița unui scriitor genial atinge hârtia sau când vârful pensulei unui mare pictor, înmuiat în culoare, se plimbă pe pânza de pe șevalet, întregul univers tresare. Își „amintește“ de marea creație, de izbucnirea în spațiu și timp a tuturor lumilor, de începutul începuturilor. Căci darul oamenilor de a crea rămâne, în fond, un mister la fel de mare ca facerea lumii. Cartea lui George Steiner „silabisește“ acest mister, îi descrie „gramatica“ și îl ridică pe cititor, în fiecare dintre paginile ei, la acele înălțimi celest-culturale de unde poate privi, așa-zicând, peste umărul marilor creatori, către opera lor.

Dinu Pillat
Dostoievski în conștiința literară românească
Postfață de Alexandru Paleologu
Editura Humanitas, 264 pp., 27 lei

Așa cum a lăsat-o, neterminată, lucrarea de față nu e mai puțin o operă încheată și solidă, scrupulos pusă la punct, conducând pas cu pas cercetarea pe firul ei istoric până în actualitate. Ca specimen de cercetare științifică, ea este exemplară prin strictețea metodei și prin atitudinea față de subiect, care dau stilului lui Dinu Pillat o precizie cvasimatică și un ton de aparentă neutralitate, funcțional, interzicându-și orice efuziune și disimulându-și cu extremă grijă participarea personală și sarcina afectivă (de altfel, de sursă tordeauna pur intelectuală). În stilul acesta de inventar sau de raport, pe care Dinu Pillat l-a adoptat foarte curând, anume de la romanul său *Moartea cotidiană* din 1945, există o foarte discretă, dar nu mai puțin profundă notă participativă fie de umor detașat, de amuzament al constatării, fie de simț al dramaticului, atribute ale unei lucidități niciodată tulburate.

Alexandru Paleologu

Madeea Axinciuc
Despre ierarhiile divine
Editura Humanitas, 228 pp., 32 lei

Tema în jurul căreia se configurează demersul cărții este cea a ierarhiilor divine. Cadrul metodologic și de cercetare se înfiripă la confluența dintre filozofia religiei și religie comparată, cu trimiteri înspre domenii de interfață precum studiile contemplative, studiile cognitive, filozofia științei, hermeneutica. Miza este aceea de a înțelege care sunt sensul și dinamica ierarhiilor divine, așa cum sunt ele înfățișate în diferite tradiții religioase și de gândire, pentru a scoate la lumină diferitele moduri de percepție și întruchipare a structurii și dinamicii lumii/lumilor, printr-un demers care se dorește relevant pentru înțelegerea omului.

Madeea Axinciuc

Biblioteca italiana

Colecție coordonată de Smaranda Bratu Elian

Leon Battista Alberti
De familia / Despre familie
Traducere din italiană de Smaranda Bratu Elian și Corina Anton
Editura Humanitas, 704 pp., 59 lei

Dialogurile *Despre familie* dezbat o temă de actualitate astăzi ca și acum șase sute de ani, când au fost scrise: funcționarea vieții sociale în toată complexitatea ei, pornind de la familie și de la rolul ei în modelarea individului în spiritul anumitor valori personale și civice. Interlocutorii dialogurilor au nu doar vârste, interese și păreri diferite, ci și exprimări diferite, care adesea uimesc, îl țin treaz pe cititor, iar acesta, navigând printre multiple perspective, este, cu intenție, lăsat liber să și-o aleagă pe cea proprie, ca într-o autentică și modernă operă deschisă.

În aceeași colecție:

HUMANITAS junior

Charles Perrault
Cele mai frumoase
POVEȘTI
Cu ilustrații de Gustave Doré

Gottfried August Bürger
Aventurile baronului
MÜNCHHAUSEN
Cu ilustrații de Gustave Doré

CRIPRIAN MĂCESARU
SUPER!
SUNT UN GÂNDAC!

Alexander și
șoricețul de jucărie

CHARLES DE WALES
PRINTUL
**ARMONIA
LUMII**
CÂNDURI DESPRE VIITORUL PLANETEI

Frederick
Leo Lionni

**GEORGE
ȘI BIG
BANGUL**
LUCY ȘI
STEPHEN HAWKING

Aventurile lui
HABARNAM
NIKOLAI
NOSOV
pe Lună
în Orașul Soarelui

**GEORGE
ȘI
CHEIA SECRETĂ
A UNIVERSULUI**

**GEORGE
DE ÎN CAUTARE
PRIN
COSMOS**

Gemma
Elwin
Harris
(antologator)
**ÎNȚEBĂRI
DE LA GEL MICI**
LA GARD
CĂPUN NISTE
OAMENI
FOARTE
IMPORTANTI

Programul evenimentelor Humanitas la Gaudeamus

JOI, 19 NOIEMBRIE

13.30
Dinu Pillat
Dostoievski în conștiința literară românească
Participă:
Ioan Stanomir, George Ardeleanu,
Monica Pillat

VINERI, 20 NOIEMBRIE

18.00
Alessandro Baricco, *De trei ori în zori*
Cees Noteboom, *Pierdutul paradis*
Participă:
Gheorghe Nicolaescu, Tania Radu,
Andreea Răuceanu, Denisa Comănescu

18.30
Prietenii noștri imaginari
volum inițiat și coordonat
de Nadine Vlădescu
Participă: Nadine Vlădescu, Ioana Bot,
Florin Bican, Lidia Bodea,
în prezența celor 13 autori

SÂMBĂTĂ, 21 NOIEMBRIE

11.30
T.S. Eliot
Pisicoteca practică a lui Moș Pârșu
Participă:
Florin Bican, Simona Kessler,
Mihail Coșulețu, Radu Paraschivescu

12.00
Lucian Boia
Mihai Eminescu, românul absolut
Facerea și desfacerea unui mit
Participă: Lucian Boia,
Dan C. Mihăilescu, Cătălin Cioabă

12.30
Jeni Acterian
Jurnalul unei fete greu de mulțumit
Ediție integrală
Participă:
Dan C. Mihăilescu, Ioana Pârvulescu,
Lidia Bodea

13.00
Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu
Dialoguri de duminică
O introducere în categoriile vieții
Participă:
Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu,
Dan C. Mihăilescu

14.00
Mircea Cărtărescu
Solenoid
Participă:
Mircea Cărtărescu, Gabriel Liiceanu,
Lidia Bodea

14.30
Victor Ieronim Stoichiță
Despărțirea de București: O povestire
Participă:
Victor Ieronim Stoichiță,
Ioana Pârvulescu, Andrei Pleșu,
Gabriel Liiceanu

15.00
Eric-Emmanuel Schmitt
Femeia în fața oglinzii
Participă: Marius Constantinescu,
Mihaela Dedeoglu, Denisa Comănescu

15.30
Și eu am trăit în comunism
volum coordonat de Ioana Pârvulescu
Participă:
Ioana Pârvulescu, Mircea Cărtărescu,
Radu Paraschivescu, în prezența autorilor

16.30
Radu Paraschivescu,
România în 7 gesturi
Participă:
Gabriel Liiceanu, Sever Voinescu,
Radu Paraschivescu

17.00
Andrew Solomon
Depart de trunchi:
Douăsprezece feluri de dragoste.
Părinți, copii și căutarea identității
Participă:
Ioana Nicolaie, Oana Moraru,
Vlad Stroescu, Lidia Bodea

17.30
Cartea simțurilor
volum coordonat de Dan C. Mihăilescu
Participă:
Dan C. Mihăilescu, Ioana Pârvulescu,
Lidia Bodea,
în prezența celor 21 de autori

18.00
Emil Cioran
Lacrimi și sfîinți
audiobook în lectura lui
Răzvan Vasilescu
Participă:
Dan C. Mihăilescu,
Lidia Bodea

18.30
Anthony Burgess
Moartea la Deptford
Participă:
George Volceanov, Dana Jenaru,
Mihaela Anghelescu Irimia,
Denisa Comănescu

19.00
Grigore Leșe
Horea în grumaz
Cum au înflorit horile în glasul meu,
audiobook în lectura autorului
Participă:
Grigore Leșe, Lidia Bodea

DUMINICĂ, 22 NOIEMBRIE

11.30
Ian Buruma
Anul Zero: 1945, o istorie
Participă:
Sever Voinescu, Ioan Stanomir,
Radu Paraschivescu

12.00
David Mitchell
Omul de ianuarie
Bob Dylan
Cronica vieții mele
Participă:
Dan-Silviu Boerescu, Dan C. Mihăilescu,
Andreea Răuceanu, Denisa Comănescu

12.30
Tatiana Niculescu Bran
Regina Maria: Ultima dorință
Participă: Tatiana Niculescu Bran,
Ana Blandiana, Lidia Bodea

13.00
11 autori Humanitas citesc cele mai frumoase pagini – audiobook aniversar
Humanitas 25 de ani
Participă:
Gabriel Liiceanu, Ana Blandiana,
Andrei Pleșu, Lidia Bodea

13.30
Mateiu I. Caragiale
Craii de Curtea-Veche
Cu ilustrații de Răzvan Luscov
Volum publicat în coeditare cu
Monitorul Oficial R.A.
Participă: Gabriel Liiceanu, Răzvan Luscov

14.00
Sabina Fati
Singură pe Drumul Mătăsii
80 de zile, 15000 km, 2500 de ani de istorie
Participă: Sabina Fati, Tania Radu,
Gabriel Liiceanu, Lidia Bodea

14.30
Thomas Mann
Lotte la Weimar
Participă: Ioana Pârvulescu,
Gabriel Liiceanu, Denisa Comănescu

15.00
Ana Hogaș și Ionuț Florea
Oyibo: 2 oameni, 1 motocicletă,
14 luni în Africa
Participă: Ana Hogaș, Ionuț Florea,
Alex Găvan, Iustina Croitoru

15.30
Sesiune de autografe
Paul Țanicui, autorul romanului *Quimera*

16.00
Amos Oz și Fania Oz-Salzberger
Evreii și cuvintele
Participă: Andrei Oișteanu,
Andrei Cornea, Denisa Comănescu